

Jozef Tóth

ČLOVEK JÓB HOVORÍ S DIABLŮM

EVANJELIUM APOŠTOLA JUDÁŠA

ČLOVEK JÓB
HOVORÍ S DIABLON

PETROVI LIPPERTOVI

PREDHOVOR

Nejaký náboženský oneskorenc z parku tára tu o archaickom kopytníkovi, či rohatom diablove, uškrnú sa mnohí.

Skutočnosť zla na Zemi však žiadny človek, žiadna historická epocha, žiadne múdre či menej múdre hlavy nevysvetlili, a čo je najhoršie, so zlom si ani neporadili.

Je priam neuveriteľné, že človek, ktorý sa hrabe rozlúštiť tajomstvo hmoty a života, ktorý nasadzuje všetky sily, aby vytvoril nové a dokonalejšie veci, nevie si rady s takou večne otrepanou záležitosťou, ako je napríklad závišť, nenávisť, lož, a to ani v najmenšom rozsahu.

Dejiny tohoto sveta svedčia skôr o tom, že ich vytvárajú nenormálni, úchylní ľudia, a pritom musia mať ešte nejakú asistenciu z planéty Rozvratu a Chaosu.

Nie div, že i hlboko veriaci ľudia sa pýtajú: Aký záujem môže mať Boh o absolútne nenormálne stvorenia, oveľa horšie, ako sú zvieratá a neživá hmota?

Kde sú tí svetoví analytici, géniovia a nositelia rôznych medailí, hrdinovia a vzory ľudstva, rôzni praktikanti parapsychických škôl, že sa ani sami nevedia vyhnúť banálnym nedokonalostiam, ktoré sa rozrastajú do rozmerov svetovej cholery, či rakoviny ducha. Leukémia generis humani sa skladá z rozkladu. čosi malinké zomiera a potom ako následok zomiera i veľký, celý človek.

Správna diagnóza sa dá stanoviť iba správnym poznaním príčiny choroby. Správna analýza vyžaduje správne poznanie veci, teda aj jej odvrátenej strany. Nielen planéty, ale i človeka. Jeho ľudský, morálny, duchovný svet musíme takisto poznať a jeho činnosť kategorizovať, kvalifikovať a hodnotiť.

To, čo je na svete, čo človek produkuje, ale vzápätí ničí, tie tragédie a príšerné jatky, posväcované kmeňom, štátom, národom, náboženstvom, kastou, sú skutočnosťou, ktorá vyvracia názov i obsah pojmu: homo sapiens. Nie je to ani homo, ani sapiens. Iba animal, ale nie rationale, ale irrationale, pretože, a je to paradox, že iba on je nositeľom rozumu, a práve on ho nemá!

Ako sa môže zrodiť v tomto rozume, ak chápeme rozumné ako správne, toto otrasné zločinctvo, tento perverzný, celosvetový satanizmus? Nenazývam ho beštializmom, lebo by som ponížoval božie živočíchy. Niet iné slovo, ani iný kľúč na otvorenie tajomstva zla, iba jeden jediný: diabol či satan. Tak vraví i Písmo. Jediný múdry prameň, ktorý bol pri kreácii človeka.

Krvavé jatky, príšerné mučenia, týrania bez ohľadu na miesto, vek, deti, starcov, ženy, príbuzných, bez ohľadu na čokoľvek, sa nedajú dešifrovať iným faktorom. Človek je podľa týchto skutkov najabnormálnejším tvorom, a všetko to pekné a dobré, čo vytvoril, je zasypané týmto diabolským popolom ako Pompeje. Na svete síce boli a sú veľké osobnosti Svetla, Dobra, Pravdy a Krásy, ale v tieni ľudských zločinov sú iba ako teplý Golský prúd v ľadovom oceáne.

Neanalyzujeme však veľký svet, ale seba. Som tu ja a ty. Lebo diabol, tento deštruktívny duch, pracuje vo mne i v tebe. To sú tie diabolské ohnivky, z ktorých sa kuje reťaz otroctva a divočiny sveta.

A nie je to povera, ani fikcia. Prirodzenosť človeka je tak formovaná, že i pri najväčšom úpadku a narušení nie je schopná takých otrasných

protiľudských a protiprirodzených činov, aké nám ukazuje každodenný život.

Chcem hovoriť o najznámejšej a súčasne o najneznámejšej veličine, konštante. Existuje ako zemská príťažlivosť, ako príliv a odliv, ako výbuchy Slnka a ako rotácia Zeme. Rád sa dám vysmiať všetkým pochybovačom, lebo mňa už smiech prešiel, a prejde všetkých, keď budú stáť, a už mnohí aj stoja, pred rozkladnou silou vo vlastnom živote. Po všetkých hľadaniach, analýzach, dojmoch, skúsenostiach, po všetkých postupoch zistíme, že ani jedno vysvetlenie nebolo správne. Nedozvedeli sme sa príčinu a strašný koniec vecí!

Kto prešiel školou veľkého utrpenia a pokušenia, kto prešiel školou rozkoší, blahobytu, kupliarstva a mamonu, ten, ak sa dal osvietiť, postrehol, že je tu sila, ktorá nepochádza z človeka. Toto osvietenie je permanentné blikanie ľudskeho fluida ako ozónovej vrstvy, ktoré nám avizuje, či sme v kruhu planéty človek, alebo nie. Ak nie, potom musíme nazvať to „nie“ niečím, alebo niekým. Či je to len technická chyba v komputri človeka? Defekt, skrat, ktorý v antropologickom chápaní môžeme nazvať zvrátenosťou? Či hádam veda raz objaví vo svojom biologickom servise miesto a príčinu tohoto defektu, odstráni ho a vytvorí raj na Zemi?

Tí, čo prešli cez pásmo narušeného fluida, zistili, že človek je vychýlený z vlastnej osi a je nenormálny. Už nekráča, ale rotuje. Raz je na nohách, raz na hlave. Tým však zisťuje narušenie harmónie, poriadku, bez ktorého nepôjde ani furmanský voz, nieto človek. Ďalej zistí, že je odcentrovaný, ináč povedané, nesmeruje svojím životom k zmyslu, ale k nezmyslu.

Tieto kráče sa dajú zachytiť a ich súradnice odčítať.

Naháňať človeka do nezmyslu pod zdaním zmyslu je práca diabla, ktorý je od Boha permanentne excentricky orientovaný. Jeho excentricita je však v ňom i v ľuďoch iba tieňovou záležitosťou. Nesaturuje človeka. Preto neoklame ľudskú prirodzenosť. Darmo presycuje človeka chlebom, sú to len kamene. Diabol nevie nič stvoriť, iba klamať. Je kúzelník, nie majster.

Človek má základnú orientáciu na zmysel. Táto orientácia sa dá blokovať, utuľtať, či násilne presmerovať, ale to je ako prešovanie vína, ktoré nesteká do sudov, ale na zem. A tak dochádzame k paradoxnej situácii, že toto odcentrovanie iba umocňuje pôvodnú prirodzenú docentrovaciu silu a človek sa vracia tam, odkiaľ ho chcú odviesť! Isteže to všetko sa deje v odlišných časových intervaloch, a človek žije krátko. Činnosť za oponou však vidia iba režiséri.

Napriek všetkému chcem v týchto obrazoch povedať, že cesta cez bažiny vedie takisto do mesta. Ktože by chcel zostať v bažinách, i keď sú teplé? Ten, kto nám ukázal túto cestu, to takisto dobre vie, a preto nechváli bažiny, ale mesto. Mesto sľubuje ako návnadu, ale je rozhodnutý nechať nás v bažinách bez dna.

Kto sa už v začiatkoch zorientoval, ten sa vráti, a kto išiel naslepo i poslepiačky zistí, že šiel zle. Ozónová vrstva blikoce: Pozor!

Nie div, že sa narodili aj myšlienky, ktoré hovoria: „Ak niet sily, ktorá túto strašnú dejinnú skutočnosť vyvoláva, potom sa musíme hlásiť v ZOO, aby nás „ochočili“ a zavreli naspäť k šimpanzom. Tí iste budú protestovať. Potom človek je tvor, ktorého treba vyhubiť, je smetím tejto planéty. Všetko, čo urobil a čo sa nám páči, sú iba kulisy, ktoré už zajtra prevráti a vymení.“

Nechceme sa poddať týmto myšlienkam, lebo okrem rozkladnej sily zla tu existuje aj sila Dobra, ktorá je schopná aj z popola vzkriesiť život. Všetko živé sa obracia k Slnku, ani najdlhšie noci to neprekazia. Diabol je kôň, ktorý nás ťahá sice opačným smerom, ale do tohoto istého mesta. Lebo iných miest niet.

Návšteva

Veľmi dávno to bolo, čo sme sa stretli. Vtedy si prišiel ty. Nie sám. Nikdy neprichádzaš sám. Prišiel si s ním. Povedali mi, že vy ste najďalej od seba, takže nikdy nemôžete byť spolu. Ale ja vravím, že si prišiel s ním.

I to mi vraveli, že neznesieš jeho blízkosť, totiž Boha, a že nemôžete byť nikde spolu.

Ale ja vravím, že si prišiel s ním.

Bol som veľmi mladý a malý, keď mi vykladali o veľkom Bohu a o tebe. Nikdy nevraveli, že si veľký, ale ja som cítil, že iste si veľký. A keď som si predstavil raj ako záhradu na obraze v našej triede, zavše som pri záhradníkovi videl aj teba. A večerami, keď som sa modlil, spolu s Ježišom prichádzal si aj ty ako noc pod naše okná a pod moju strapatú hlavu.

Keď som pri kríži kľáčal, ty si pri mne kľáčal, lebo nikto nie je tak blízko k Bohu ako ty. Len ty to chápeš najviac.

Prichádzaš neprestajne a večne s Bohom, akoby ste vytvárali svätú Dvojicu. Aký úchvatný je tvoj príchod! Nevieť, či preto, že si tam ty, či preto, že je tam Boh, a či preto, že ste tam obidvaja. Ale prišiel si cez mäkkú trávu, cez belostné ruky žien, cez modliace sa ústa mužov až do kostolných lavíc, až pod rozhrešujúcu ruku kňaza. Aká smelosť, aká návšteva! Zavše mi to pripadalo, ako by si Boha hľadal len ty. A najviac.

Teraz prichádzam k tebe ja, pretože k tebe neprichádza nikto a najmä preto, že ťa dnes popierajú s väčším úškľabkom ako Boha.

Nechal som svoje práce, svoju skrýšu.

Opustil som ľudí, ktorých milujem.

Položil som svoje kladivá na kamene. A moje perá vyschli. Pomedzi veľikánske zástupy predral som sa cez púšť a cez pole, cez mestá a cez dediny a cez všetky miesta, kde som bol a kde som nikdy nebol – k tebe.

Tí všetci, ktorí ma videli, ako sa predieram na okraj poľa a púšte a na okraj ich múdrosti a mienok, vysmiali sa mi. A v ich smiechu som spoznal teba, ktorý žiješ a ku ktorému prichádzam.

Sen

Dnes v noci som ťa videl. Prišiel si k môjmu lôžku potichu, zatvorenými dverami. Na hlave si mal starý, čierny klobúk. A mal si veľkú bradu. Usmial si sa bezobsažne a strašne. Tvoja tvár bola kamenná. Podkladal si podo mňa svoje ruky ako korytá a chcel si ma uniesť proti mojej vôli, aby si ukončil program, ktorý si naplánoval. Ale zostal si, ako vždy, bohom slobody. Nechal si ma.

Musím ti po tomto sne povedať, že si netaktný. Hádam i ja čosi vidím. To preto, že som ťa pustil blízko k sebe. Tvoja tvár. Tvár! Ľudia sa jej boja. I ja som sa ľakol v noci. Ale to nie je tvoja tvár. To si len ľudia vymysleli tvoju tvár. Mnísi a maliari.

Ty nemáš tvár. Ani Boh nemá tvár.

To ľudia pokazili tvoje dielo. Ľudia, nie Boh.

Vidíš, prezradil som ti to. Ale toto je vlastne tvoje šťastie i nešťastie. Vidia ťa i tam, kde nikdy nie si. A práve tam.

Potichu s nimi žiješ, keď sa modlia.

Keď muž vchádza k žene, aby ju miloval.

Ráno, keď vstáva slnko a vášeň a plány.

Potichu hľadiš cez okná, keď prší.

Pomaly ťa srká muž v opojnej čnosti.

Si so mnou. Cítim to viac než všetko.

Niekedy sa mi zdá, že ma Boh opustil.

Ale že ty si večne tu, verím.

Neverím, že prichádzaš v hluku, ako o tebe mnohí hovorili. To ľudia robia hluk, pretože sa opojili tvojím tichom. Len Boh a ty mlčíte.

My všetci kričíme. Dokazujeme že ste v nás.

I teraz mlčíš. Cítim oči tvojho ticha.

Strašne prenikavé priamky.

Tu si.

Nezabúdaj, že i ja som démonom zložitým a slobodným a nepoddajným.

Ty si sa zabil, Boh sa nemôže zabiť. Len ja môžem to i tamto. Preto máš hádam o mňa záujem. Čo by si iné robil! A čo budeš robiť, keď nás tu nebude? Až vtedy nastane pre teba peklo! Teraz nie. Naše je väčšie. Väčšie.

Nikdy nepochopíš, čo je to človek. Darmo ma tlačíš svojou magickou silou, nepochopíš.

Mlč!

Ja kričím. Neverím v tvoju tvár.

Neverím tvári, ktorú nakreslili koncily, ani maliari, ani mnísi, ani hriešníci, iba sebe, lebo ja som ťa uzrel bez tváre – nahého ako si, Satan.

A preto, že sa smejú učenci a hlúpi z tvojich obrazov a kopýt a z tvojho kamenného pohľadu, pokazili si svoje vlastné dielo.

A ty žiješ.

Prečo stále prichádzaš? Z nostalgie po Bohu?

Predpoludním som videl mladú ženu, ktorá nevedela ani to, čo bude o hodinu. Žila a mlčala. Iba sa vychýľala z okna. Nikoho nečakala. Iba sa vychýľala. Všetko chcela vidieť, autá i ľudí. Všetko chcela počuť.

Jej muž kresal kamene, a premieňal ich na chlieb.

Jej oči sa stretli s očami muža, ktorý šiel po ulici. Často prechádzal po ulici. On takto si premieňal chlieb.
Potom som ich videl spolu.
Potom viackrát spolu.
A raz zasa spolu.

Malé dieťa vošlo do izby a zastalo pri posteli.
On a ona.
Našiel si ich.
A položil k sebe.

Ty nie si v špine.
V čistej posteli si.
A v čistom srdci.

I tu som ťa videl

Potom ich našiel muž, ktorý kresal kamene, a premieňal ich na chlieb.

Toto bol jeho posledný kameň, ktorý miloval.

Odišiel.

Umyl si ruky v potoku,

dobré je mať čisté ruky

a čisté srdce.

Potom si prišiel ty

a potom prišiel vlak.

Ľahol si s čistým srdcom

a s čistými rukami.

I tu som ťa videl.

Odhalil som ťa

Ráno, po noci, čo som bol s tebou a o tebe som písal, som išiel do kostola.
Chcel som si spomenúť na ľudí, ktorých som miloval a ktorí ťa nenávideli.

Uvažoval som o nich a o tebe.
Ulica bola rušná. Od rána ľudia slúžia.
Uvažoval som o tebe: Či trpíš, či netrpíš,
a čo keby si bol slobodný čo i len na okamih?!
Prudko som myslel. Zvieral som ruky a potom som náhle zdvihol hlavu.
Z vysokej rozostavanej stavby sa uvoľnil mohutný balvan a padal.
Len okamih.
A ešte prudšie som pocítil tvoju bolesť.

Tvoj diadém

Najzručnejší si v najväčšej blízkosti božej. Nie preto, že ho nenávidíš (ja tvrdím, že sa nechtiac k nemu ženieš), ale preto, že ti pomáha.

Ľudia tam kľacia ponížene a sväto.
Treba, aby zachovávali príkazy božie.
Počúvajú zaznievať slová, ktoré si ty dávno pred nimi počul na púšti. Lež v klenbách chrámových počúvajú i tvoj hlas. A potom prižmúria oči a čakajú, aby im Ježišova svätosť kvapkala na hlavy. Bez ich pričinenia.

Ježiš zostáva bosý a v prachu. Jediný a opravdivý človek. A tí, čo kľacia, snívajú o tom, ako sa z nich stanú bohovia. To už je tvoja práca.

Potom sa bohovia rozídu a ponížujú ľudí.
Ježiš zostáva na púšti.
A ty odchádzaš.

Ako ti je dobre v blízkosti božej,
Satan.

Sluha Boží

Od dávnoveku ťa nazývajú nepriateľom božím. Ja vravím, že si sluhom božím.

Všade, kam prichádza Boh, zjaviš sa i ty. Ba ty si tam pred ním.

A keď odíde Boh, ty zostávaš.

Nad všetkými dielami, ktoré stvoril Boh a človek, stojíš ty. Povedz mi, kde by bol býval Boh a kde by si nebol býval ty? Ježiša si sprevádzal od narodenia až po skonanie. Pokúšal si ho a slúžil si mu. Ako tvoji bratia, ktorí prišli na púšť. Ale ty si mu slúžil viac, viac.

Kam nedôjdu anjeli boží, tam dôjdeš ty!
A keď tvoji bratia, anjeli plačú,
Boh sa usmieva:

Môj najvernejší sluha.

JÓB:

„čím viac mi ich pošleš,
tým lepšie pre mňa.“

Zmieril som sa so svojím osudom
i s tebou.

Príjemnejšie je mi pri tvojom klopaní ako pri horiacich sviečach.

Ťažké a naplnené sú moje dni ako najťažšie furmanské vozy, ako najťažšie noci prebdené.

Špina, v ktorej sa pohybujem, má vyšší zmysel, ako svetlá hviezd. Tvoje cesty, ktorých sa ľudia boja, sú cesty večnej Radosti. Moje prikoria padajú na mňa jak centy, sťa mlynský kameň na hlavu.

Kei prídeš s vojskom pekelným, veľkým ako sú zbory anjelov, na svojom hnoji nájdeš smiech.

Kei budeš padať ako dážď, moja radosť sa rozvodní a spoznám lepšie tvoje hry.

Prichádzaš ako zakuklený blázon,
blázon z paláca božieho.

Pripíjam rád na tvoje zdravie,
na dlhé zdravie pri víne.

A keď sa radia dlhé pluky jak čierne mračná nad pole,
vravím si: DOBRÉ ZNAMENIA.

Servus Diaboli

Chcem ti pripomenúť strašnú pravdu:

Ty peklo vytváraš len a len pomocou Boha.

To nie je blud! Za to ma neodsúdia a nenájdeš ma v galérii revoltérov. Revoltéri hľadali seba, ja hľadám teba.

Chcel som ti to zdôrazniť, pretože vytváraš u ľudí domnienku, že všetko zlo pochádza od teba a najmä najväčšie zlo – popretie Boha. Ale ty nevieš nič bez Boha.

Tvoja najväčšia sila je v tom, že si slabý.

Najslabší.

Ak by ťa Boh neudržiaval v bytí a v činnosti, zmizol by si bez stopy. Ty môžeš tlačiť iba voz, ktorý Boh stvoril. A tak Boh slobody ťa necháva pri tomto voze a neosvietení si myslia, že ty si tvorca a ty si pán a že Boh ti slúži. Všetko, čo povedali mudrci tohoto sveta o tvojom kráľovstve, je lož. Ty nemáš kráľovstvo. Tvoje kráľovstvo je v Božom kráľovstve.

Celá tvoja činnosť sa zakladá na Bohu, o ktorého sa opieraš. Toto je tajomstvo tvojho života a činnosti.

Toto je mysterium iniquitatis.

Slabosť.

Ty nemáš do čoho zasiahť a nemáš čo zasiahť.

Koexistuješ s Bohom.

Najprv koná Boh a ty čakáš.

čakáš, aby Boh niečo zasial, aby niečo ľuďom povedal. Aby im niečo kázal, aby im niečo zakázal, aby im niečo zjavil.

Len potom prichádzaš ty, vlastne ty už tam čakáš.

A Boh prichádza akoby na tvoj rozkaz, aby ti slúžil.

Boh ťa nikdy nepokúšal.

Boh ti od nepamäti „slúžil“.

Preto, že si slabý.

Beda ti, keby zahynul Boh!

Prvé prikázanie

Tam si bol, keď Boh diktoval Mojžišovi do kamenných tabúl najväčšiu pravdu tohoto sveta: „Ja som Pán Boh tvoj, nebudeš mať iných bohov, aby si sa im klaňal.“

Hľa, aký úžasný základ pre tvoje dielo! Uhoľný kameň. Ty si nevydal žiadny manifest, ty sa večne prizivuješ. Ale tvoje klamné sebavedomie vraví, že nič nechceš od Boha a všetko mu vezmeš, čo nie je On. Ale to nie je pravda. Viem to iste.

Odkedy Boh dokázal sám seba, dokáza i teba. A okamžite pri svojej jestvotnosti postavil aj teba. Tak nepriamo, ako stavitel' stavia pri vežiach dlhé tiene. Len pri tejto veži je tvoj život, tvoj pohyb a činy.

A od tej doby, čo táto kamenná veža stojí, popieraš ju svojim tieňom.

Ľuďom treba všetko vyjadriť stokrát. Ťažko chápu. Hádám preto, že ide o nich. Boh prikázal: Milovať budeš Pána Boha svojho z celého srdca svojho, z celej mysle svojej a z celej duše svojej. Tým chcel doplniť prvé prikázanie a chcel mu dať zmysel a hodnotu. Vlastne Boh povedal najkrajšiu vec: Milovať znamená klaňať sa.

Toto je kľúč pre úctu božiu, pre všetky ikony a pre všetky zákony.

Ty si to pochopil ináč. A preto sa ti Ježiš v tejto povestnej chvíli nepoklonil!

No ty si prišiel na iné, keď nie tak, nuž inak. Keď sa máme o čo oprieť, môžeme meniť polohu. Vyhútal si, že Boh káže milovať iba seba, a tak všetky diela, ktoré stvoril Boh, zastrel si svojim závojovým tieňom a vravel si:

„Toto všetko, čo je tu stvorené, proti Bohu je.“

A pretože ľudia boli viac s dielami božími ako s Bohom, vytvorili si v duši vedomie ťažkej viny, že užívali z plodov tejto zeme a milovali ich proti príkazu lásky, ktorý vyslovil Boh.

Tak isto ako ty, nepochopili to ani tvoji kňazi. A miesto objavovania božej tváre vo všetkom stvorení prikázali hľadať tvoju tvár.

A preto je tvoja tvár strašná. Tvár, ktorú nemáš a ktorá je v chlebe a v láske človeka.

Ale Boh nič neodvolal a zdá sa, akoby ti slúžil.

Servus Diaboli – Dominus?

Navykol si na božie spôsoby a na božie činy.
Ty dobre vieš, že tvoja existencia je veľmi záhadná, a predsa veľmi istá. I to vieš, že by ťa Boh mohol ponechať bez práce v čudesnom pokoji, z ktorého na nás číhaš.

Ale Boh stojí nad nami ako ďaleké slnko.
Nepočúva na naše modlitby.
Necháva rozbité okná, dvere a duše.

A ty vchádzaš po nociach i vo dne, kam chceš a kedy chceš.
Daromky volajú k nemu narodené i nenarodené deti.
Pozerá zvysoka, ako ich vraždia, a mlčí.

Smelo vchádzaš i na posvätné miesta, uchopuješ Boha v chlebe a najímaš si robotníkov, aby ho pošliapali.

Boh stojí, ako žulová skala, na ktorej žijeme. Stojí a mlčí a ty prekutávaš všetko, čo je na nej, vytrhávaš, vyhadzuješ a prehadzuješ.
Sám, nevypočítateľne a nemilosrdne.
A Boh stojí a mlčí.
Vraviš, že ti slúži.

Keby sa prepadla táto skala, bolo by po nás i po tebe.

Ale ty si istý, že nepadne. Práve ty. Preto si počínaš tak smelo, náramne smelo.

A Boh ti svieti úslužne a nemo ako kandeláber pri tvojich výčinoch. Ibaže ty a práve ty nevidíš do zákrut božích!
Boh s rozožatou lampou hľadá, ako sa ničíš pre jeho dielo.

Credo

Verím, že si a že si tu. Viac než matematickým výpočtom. Mal by si ma predsa len vyznamenať za túto vieru. Ľudia ma vysmejú a nazvú bláznom.

Ale ty vravíš, že za Credo sa nevyznamenáva a neobdarováva. A nakoniec ty predsa nie si vo mne.

Prechádzam popri tvojom kráľovstve s úžasom a s ustrnutím, ale neverím ti. Iba verím, že si, že žiješ, že si bohom ľudí, že máš milión dekalógov, ktoré si nikam nenapísal a mnoho, mnoho mäkkých kozľov.

Verím v teba, ale tebe neverím!

Moje Credo je iba pre tvoju existenciu.

Ale tvoje programové Credo životom vyznávajú tí, ktorí neveria, že si. Tvoji veriaci. Tvoji priatelia, ktorí denne chodia do tvojho čierneho paláca a podsvetia, ktorí sa ti klaňajú a ktorí ti spievajú, ktorí sa vážne o tebe zhovárajú, ale ktorí ťa predsa nevidia.

Do drobností splnia, čo rozkážeš, čo im nadiktuješ v čiernej tíši zo svojho obnaženého oltára, bez sviec a bez knazov.

Verím i za tých, ktorí pre teba a len pre teba žijú, lebo medzi najväčšie zlo a najväčší hriech patrí neveriť v teba.

Veda znamená vedieť

Všetky veci sme tu už premerali.
Poznáme všetky dimenzie.
Iba tvoju nie.

Nezaregistrovali sme ťa nikam. Nie si predmetom objektívneho bádania. Za tvoju činnosť máme náhradky. Vysvetlia nám ju okolnosti, história, medicína, psychológia a psychiatria.
Akože si sa len skryl.
Ako Boh.

Nič nemáš svoje. Za touto skrytosťou, ktorá je vo všetkom a príliš zjavná, snuješ svoje plány a diela Temnoty.

Tým, čo diktuješ do pera, že nie si, dávaš písať svoje Credo, ktoré viem spamäti.
Vsali sme ťa ako vzduch a ako nepostrehnuteľné lúče.
Ale musíš vedieť, že tieto lúče sa dajú zachytiť i rozložiť.
Celkom vedecky.
Privretými očami.
Viem, viem.

Pýtam sa ťa (Tvoja prvá bolesť)

a neodpovieš mi.
Vidím triašku tohto mlčania.
Mlčí zem a nenadarmo.
A strelec mlčí prikutý k zemi
a pytlík na postriežke.
Mlčí milenec a mŕtvy,
A nenadarmo.
I človek mlčí,
viac než vraví.
A nenadarmo.
Nesmierne trpia, ktorých navštevuješ.
Viac trpia tí, ktorých navštevuje Boh.
Videl som rany, nesmierne rany
i poranených.
Ty dobre vieš, čo všetko som videl –
a nenadarmo.

Ty mlčíš
a všade zasahuješ smelo.
A náhliš sa väčšmi ako vetry.
Tvoj spech nemá mena.

Aký to má zmysel,
pre teba?!

De profundis

Nebo je podo mnou a nado mnou. Svetlo a tma. Či sa ozvem hore, abo dolu, všade sú hviezdy.

a všade tma.

Všade je Boh.

Všade si ty.

Teraz som pochopil zvolanie žalmistovo.

Veľmi bol hlboko. Veľmi. Vedel o tom.

Ale veľmi bol vysoko, práve preto, že bol hlboko.

O tom nevedel.

Ale ty si to vedel.

Ty a Boh.

Teraz to viem i ja.

Vyskúšal som to, zmeral.

Boli dni a dlhé roky, keď som bol úplne s tebou. Boh mi unikol ako posledná piad' zeme, na ktorej sa prilapil môj život. Môj život ma nemilosrdne tlačil dolu, hlboko dolu. Vo všetkom mojom počínaní. Odpútal som sa od Boha, od jeho kráľovstva, od jeho príkazov, od všetkého, na čom bola pečať: poslúchať!

Ďaleko som bol od Boha.

S tebou som bol.

Ty to najlepšie vieš.

Stal som sa tvojím skroteným zvieraťom, ktoré by zahynulo slobodou.

Až jednej tmavej noci, práve vtedy, keď všetko tajomné, božie a nepochopiteľné sa mi zdalo najvzdialenejším, zistil som, že som pred bránou božou a že si ma tam priviedol ty.

Ohmatal som tieto brány a zistil som, že je to pravda a že som doma.

K Bohu sme stále a všade rovnako blízko.

Narodenie svätice

Bola veľmi mladá a veľmi krásna.
Veľmi som ju miloval.
Večer som z diaľky hľadel na dom, v ktorom bývala.
Nikdy som ju nevidel. Iba svetlo v oknách.
Stromy tam stáli ako husté závoje.
Potom sa otvorili dvere a zatvorili. Ako dobre mi to padlo!
Psi brechali a hviezdy mlčali.
Keď som zrána a napoludnie vyháňal husi na pašu, mal som o nej biele predstavy ako oškubané perie.
Mala bielu tvár, telo a slová.
Aké to boli rána! Sťa moje husi biele!
Videli sme sa, poznali sme sa.
Ako dve susediace okná –
nedotkli sme sa.
Vyviedol ju na záhumnie a na kameňoch jej vysvetľoval svoju čistú lož.
Potom ju chytil za ruku, aby sa naučila, o čom ju poučoval.
Jej oči boli ako soľný stĺp, biele ako moje husi.
Na záhumní, za kameňmi stáli stohy slamy.
Videl som, ako ju viedol brázdou.
Prechádzala tak ako vtedy, keď som ju chytil poprvé za ruku cez rozšarpaný môstik.

Ach, kdeže sú moje husi!

Blahoslavení, ktorých si zvedol

Zo všetkého raz vstaneme. I zo smrti.
I ona vstala.
A znovu svietili okná,
vřzgali dvere.
Otvárali sa a zatvárali.
Ako mi ťažko bolo!
čosi tam vyhaslo. Preklínal som osud a teba.
Brechali psi, mlčali hviezdy.
Bože môj, či aj ona vidievala svietiace okná,
stromy,
dvere,
a v rozbrechanej noci mňa?!
Nepýtal som sa.
Kamene na záhumní roznosili.
Vyplnili brázdy
a roznosili slamené stohy.

Nikto ťa nevedie za ruku,
Kráčaš popri mne ako noc, v ktorej chodíme.
Vravím jej: Prečo ste zamurovali to okno do dvora?
A ona: Aby ťa to nebolelo.
Mlčali sme.

Dve susediace okná.
Videli sme sa.
Poznali sme sa.
Nedotkli sme sa.
Kedy odídeš, – vravím jej –
Mlč – počúvaj, to divé husi letia.

Mecenáš

Predseda sú len dobré tie staré zvyky. Ponechal si ich. Pre tých, ktorí sa im najviac posmievajú.

Popreli ťa, najviac zo všetkých ľudí. Inšpiroval si ich diela, lebo si vedel, že bez teba zahynú. Nevzal si im ani perá, ani mzdy. Robili podľa tvojho receptu. To sú tvoji anjeli, proroci a kňazi. Dostávajú dukáty a trúby, aby trúbili. Aké dobré je u teba pastierske remeslo!

Boh mal svoje trúby. Tubae Dei.

I ty si kráľ, i ty máš svoje trúby. Tubae. Obyčajné trúby. Diery. Platíš im dukáty. Zakryl si sa pred nimi svojimi dukátmi. A tak zmizol darca. Popreli ťa.

Aspoň si v istote a v ústraní.

Aké podivuhodné sú tvoje diela.

Len preto si ich získal, že si sa skryl. Tak isto je to zas ako u Boha.

I mnohí z tých, ktorých Boh povolal do najväčšej blízkosti, sa pomaly stali satanmi, horšími než si ty, stokrát horšími. Najprv sa Bohu celkom odovzdali. Padli do prachu a mlčali. Potom sa zdvíhali a ozývali.

Neskôr sa mu klaňali a radovali sa, že nie sú ako iní, a nevedeli, ako sa tam dostali.

Potom si na Boha privykali i na šťastie v prítomnosti božej. Jedného krásneho dňa si povedali: „Že sme tu, je nutnosť, je zákon. Sme soľou tejto zeme. Boh je náš balvan a modla, ktorá neprevráti.“

Pre veľkosť Boha spyšnela ich bieda a úbohosť.

Nenazvali sa svätými, ale všetkých vyhlásili za hriešnikov a odpadlíkov. Nakoniec umlčali Boha a vraveli oni – o Ňom, o Jeho zjavení a o Jeho dielach. A takto sa stali bohmi. Okolo Boha vystavali múr a hlasnými trúbami oznamovali božiu vôľu a nakoniec nebolo Boha, iba ľudí.

Tak je to i s tebou. Najprv sa ťa chytali, len preto, aby obstáli. Vtedy vedeli ešte dobre, čo robia a ako robia. Sami si zaťažovali svoje svedomia, ale nepostáli a neuvažovali. Len preč. Náhlili sa, veľmi sa náhlili. Pre seba boli veľmi dobrými prorokmi. Lož a špinu ťažobne ukladali. Ale ty si ich začal so svojim ľudom oslavovať a neprestajne zdôrazňovať, že je to dobré a že ich vôľa a činy sú prianím ľudu a ľudstva.

Uverili vlastným slovám a vlastným trúbam.

Tebe.

A trúbia, trúbia.

Ale oni ťa už nepoznajú.

Tvoj osud je podobný ako osud Boha.

Hľa, ako ťa to stále stíha.

Jedno je však isté, že tvoja námaha nebola zbytočná. I keď neveria, že si, ale naveky zostanú tvoji synovia.

Trúby.

Synovia najtemnejšieho Temna.

Poludnie

Čo asi porábaš napoludnie?

Svine, do ktorých ťa vohnal Kristus, si vylihujú v teplom bahne.

A ľudia sa kryjú vlastným tieňom.

Čo asi robíš napoludnie?

Kostoly sú pozatvárané. Ľudia sa ženú za prácou a klamom. Hádam je to pre teba aj výhodné. Človek zabudol, čo myslel ráno, že sa modlil a že chcel mať radostnejší deň. Nech som kdekoľvek, napoludnie myslím na teba.

Spod košatého duba hľadím do rovín a na pšeničné polia. Vtedy takmer fyzicky cítim, že všetko uniká. Strašne uniká. Že všetko je tu len preto, aby spoznalo nehynúci život.

Ty to vieš najlepšie.

V tomto úniku sa lopotíš neúprosne a večne. Povedz, nepríde ti na um tak napoludnie, že by bolo lepšie pre teba, keby si nežil?! Ale tvoj zhon proti tomu protestuje. Tvoja horlivosť, ktorá prešla na pokrivené nábožné duše a na niektorých kňazov. Boh nikdy a v ničom nie je horlivý, lebo sám v sebe má všetko. Rovnako myslím na teba v sparne júlových dní, ako ty asi jestvuješ.

Či je i pre teba deň dňom,
poludnie poludním
a noc nocou?!

Napoludnie sa mi zdá, akoby všetky veci zastali, zmeraveli, akoby sa obnažili na slnku a z vysokých vrchov hľadeli do nížin.

V ich ustrnutí a geste je akési zhmotnené myslenie.

Poludnie, oáza dňa.

Pre svine a pre ľudí.

Čo asi robíš napoludnie?

Jób o Jóbovi

Povedz, ako si sa mohol takto ponížiť, keď si prosil Boha, aby si smel pokúšať Jóba.

Aká slabosť! Hľa, znovu ju u teba objavujem. Vykynožil si mu dobytok, sýpky, domy a nakoniec synov i dcéry.

Potom si mu v prítomnosti psov rozjatroval rany.

Pamätáš sa iste.

Ty neumieraš.

Ale iste sa nepamätáš, že starý Jób na smetisku, to som bol ja.

Prišiel som ti povedať,

že požehnávam noc, v ktorej som sa počal

a hodinu, keď som sa narodil.

Oslavujem Boha, ktorému si sa podlo ponúkol za sluhu, že ma takto opustil.

Milujem a oslavujem hviezdy,

ľudí a psov, ktorí videli moju bolesť.

Ale najviac si vážim teba, že si prišiel,

že si mi ponechal len hnoj,

že si mi vzal všetko

i svine.

Zabudol si, že ak mi vezmeš svine, budem premýšľať o Bohu. Vtedy som prekliat všetko, okrem Boha – svoj vlastný život i svoje počatie.

Ale vtedy som nevedel, ako je človeku, keď všetko stratí, keď nemá nič.

Chytil som sa Boha, ako Abrahám. Lebo ja som bohatý človek a chcel som stále čosi mať.

Pre svoju záchranu a pre svoje nenásytné srdce ponechal som si Boha, ktorého som osobne nepoznal a ktorý zo všetkých ma najviac opustil. Ty si to dobre vedel a čakal si, že i túto zdedenú náboženskú vášeň stratím v prítomnosti psov na hnoji.

A keď som bol už tak nesmierne ďaleko,

opustený a sám,

naučil si ma vidieť Boha, ktorému si sa podlo ponížil. Veď si vyhlásil pri svojom stvorení: Non serviam.

Najkrajšie perly sú na hnoji.

A ešte o Jóbovi

Ďakujem ti za tieto zlé a prehrešené časy,
za to, že som sa nestal tým, čím som byť chcel,
za všetkých, ktorí stratili domy, role, továrne a deti,
za všetkých, ktorí nedoštudovali,
za všetkých prorokov dnešných čias,
za tých, čo vynášli monopol na slová,
za rozdeľovačov vavrínov,
za všetkých, ktorí popreli Boha slovom a skutkom,
za všetkých Ľakujem.

A najviac tebe, že si urobil tú istú chybu ako na počiatku.

Boh ich povolal pre teba?

Najkrajšie je žiť medzi vyvolenými božími.

Ani si nemal roboty.

Boh ich povolal. Z poľa, z mlynov, lesov, zo škôl, z učeních spoločností, z lotrovských hniezd.

Prišli.

Zanechali všetko.

Je príznačné, že na volanie Boha človek všetko zanechá, ale postupne sa k opusteným veciam vracia. A tam sa začína tvoja práca.

Prišli.

Predtým verili v Boha a preklínali ho. Modlili sa a smilnili. Ktorí ako. Niektorí i jedno i druhé. Nikto im nič nekázal a nikto im nič nediktoval. Boha poznávali v opitých lokáloch, na burzách a vo hviezdach. Jednoducho a proste. Nachádzali ho, ako nachádzame stratené veci, ktoré ožijú.

Verili, že i ty si. Že ich sprevádzaš a navštevuješ. Vedeli ťa nenávidieť, no niekedy ti podľahli. Ale nikdy ťa nemilovali. Ty si to dobre vedel. Ani sa nerozdeľovali. Jednali tak, alebo onak. Hrešili s rozkošou a s rozkošou sa modlili. Ale keď ich povolal Boh do svojej i do tvojej služby, vtedy si mal rozkoš ty. Čím dlhšie zostávali v samote a v prítomnosti božej, vážili si viac zákon ako život. Lásku sa naučili deliť. Dobrí boli len preto, že to chcel Boh, ale oni nechceli. Takže ich činy neboli ich. Zo strachu pred vlastným zatratením (lebo oni sa starajú len o seba, nikdy nie o Boha ani o teba, ani o ľudí), zachovávali Božie zákony. A ich zachovávanie vyvolalo a vyvoláva u ľudí hrôzu a odpor. O každom človekovi vo svojej skrytosti vymysleli hriechy, veľké a nebezpečné.

Lebo ich Bohom je Boh hriechu!

Strach pred vlastným zánikom ich viedol k ustrnutiu, ktoré nazvali Vita nuova. Lebo nebezpečné je – vraveli – niečo podnikáť. Len žiadne riziko. A keď niečo dali chudobným, to len preto, aby splnili zákon Kristov, ktorý sa v ich duši nezakorenil. Alebo dlho uvažovali, koľko majú podarovať, či sa to niekde zaráta, či je to na počestný účel a či to niekto vidí.

Boh sa nestal ich stredom,
ani ty.

Báli sa a boja sa Boha i teba.

Lebo i Boh i ty vyžadujete celých ľudí, ktorí žijú a konajú bez slov a bez úvah. Nemerajú. Dávajú.

A tak sú medzi tebou a Bohom.

Ale ty si k nim stále bližšie. Lebo ich sebestvo je hlboko skryté. Jeden pred druhým to kryje, vyzná sa v tajnosti pri spovedi, ale hneď sa k nemu vracia. A v tejto skrytosti si ty, pán pokrivených vyvolencov božích.

Lebo nie sme hodní, aby sme slúžili Bohu.

Kto si?

Pýtal som sa tých, ktorí sedeli na laviciach obžalovaných, i tých, ktorí
okrádali národy, vdovy a deti,
tých, ktorí pri kostolných dverách postávali a mali tvoje srdce, ktorí učili
mládež nevere,
tých, čo ťa popierali,
i čo ťa vyznávali,
ktorí pracovali na poli
a na univerzitách,
tých, ktorí vraždili a pritom sa smiali,
pýtal som sa kňazov
a pastierov,
umierajúcich i živých.
Pýtal som sa
seba
a teba

a všetci vraveli: To nie ja, to oni.
Nikto nepovedal, že si to ty.
Lebo ty – to sú oni!

Videnie

Proroci videli Boha v ohni, v dyme a v ľudskej podobe.
Ja som ťa videl ktorési ráno v katedrále sviece zapáľať.
Zapálili ich vlastne muž a žena.
Hlboko si kľakli a modlili sa pred svojou sviecou, ktorú si kúpili za vlastné peniaze.
Zauŕdený obraz Krista a Máre ich už ani nevidel.
Ani pri svetle sviec.
Nepočul som ich modlitby.
Iba som ich videl. A vedel som, že sú to veriaci.
Chodili od obrazu k obrazu.
Sústredene a sväte.
Potom bolo poludnie. Svietilo slnko a ľudské činy.
A videl som ich a zažil znovu, ako vyzerajú bez sviec a katedrály.
Žiadali ich, aby urobili niečo navyše, čosi na ich úkor. Ale oni vraveli, že majú čisté svedomie, že všetko vykonali podľa predsavzatí a prikázaní. Ani Boh vraj viacej nežiada.
Nech sa činia aj iní.
Videl som, ako sa rozplamenili, ako ich sviece, ale v ich ohni som nevidel Boha.
Boha som uzrel v tvári človeka, ktorý nezapáľal sviece a nemodlil sa.
Na jeho tvári sa smutne usmial Boh.

Široké cesty

Stále som myslel, aj iní ma takto poučovali, že tvoje cesty sú široké a rozkošnicke. I Písmo vraví tak. Premýšľal som o tom a skusoval som to medzi ľuďmi, a postrehol som aj nevýhody týchto ciest. S rozkošou sa mieša aj utrpenie.

Široké sú cesty, ktoré vedú k tebe. Ale ty nie si tým hľadaným na ich konci. Cesty vedú ďalej, ak nenasýtia ľudské srdce. Po týchto cestách chodil som i ja a chodím ešte. Skusujem, akože sa chodíva do tvojho kráľovstva, kráľovstva kameňov a Temna. Nezabudni však, že cesty iba vedú – k niekomu a k niečomu. Až tam je istota, kde je domov. A široké i úzke cesty musia otehotnieť domovom. Len potom chodia po nich ľudia. Svojou ustavičnou dravosťou praktizuješ potraty, aby ľudia nevedeli, ako v nich klíči domov, ako rastie, ako buráca. Ty dobre vieš, že je to mocná vášeň. Najmocnejšia zo všetkých vášní nájsť vlastný zmysel. Preto nikdy neusínaš a večne kriesiš túto vášeň po domove. Tváriš sa, ako by si vytváral zmysel cesty. Ale tvoje cesty sú slepé cesty. Hrnú sa po nich ľudia, a len Boh vie, prečo sa tam podaktorí zabudnú a zahynú. Tí, ktorí nemali čas, ani sa len obzrieť, ani si pretrieť oči. Ale kto bol na tvojich cestách čo len deň, abo jedinú noc, ten zistí, že tvoje cesty nie sú cestami, a že tvoje kráľovstvo nejestvuje. To sú len rozhádzané obrubníky na púšti Temna. Najviac cítiš tento nezmysel ty. Lebo i pre ľudí, ktorí na všetko zvyknú, je to len predsa trochu čudné byť na cestách, ktoré nikam nevedú. To je ten kruh, o ktorom píše Písmo-kruh, v ktorom ručí lev. Sú to cesty z levovej tlamy do levovej tlamy.

Široké cesty vedú od teba

Pokým si tu moji priatelia i nepriatelia tohoto storočia zaistujú život, byty, šaty, ženy, autá, vyznamenania, prednášajú na univerzitách a škriepia sa, či viesť a či neviesť atómovú vojnu (akoby to naozaj na nich záležalo), sedím si tu v ústraní tohoto splašeného, ale podareného sveta a premýšľam o Bohu.

Hľadám ho v štábe politických strán, prokuratúr a profesúr, v nemocniciach v pivniciach a v bordeloch. Večermi ho hľadám vo výkladoch a vo vyprázdnených fľašiach, vo svetlách a v noci mesta.

A zo všetkých kútov, ktoré si vypožičal ty, dýcha Boh, mohutne ako ranná rieka a ako lúky na svitaní. Boh stojí nad deťmi a nad ženami, ktoré vyhneli z vykričaných domov. Táto mohutná lavína špiritusu, rodinkárstva, pohlavia, pokrivenej zbožnosti, plánovanej práce a morálky sa rúti ako morský príboj na katedrály a krúži koldokola. Poznám ju ako hlas nášho zvona a brechot nášho psa. Dobre a neomylné.

Poznám ju ako cesty na našich poliach.

Poznám ňa, ty miništrant Boží.

Poznám ňa!

Ako si sám proti sebe! Ako ma to mrzí, ako ma to mrzí! Z postelí, od stolov a z kostolov ženieš ich ako veľké stádo, zástupy ľudí, aké nemal šťastie uzrieť Kristus, stádo rozbesnené a stlievajúce, démonické a ručiacie, ktoré sa rúti po tvojich cestách ďaleko, ďaleko od teba. Lebo ty sám si povedal: Non serviam.

Mílniky na tvojich cestách,

to sú niektorí kňazi. Postranní rozhodcovia. I keď ich pôvodne Boh povolal do centra k sebe ako Judáša.

Odsudzujú všetky cesty. Úzke i široké. Len svoje nie.

Oni sú na okraji všetkých ciest. V tomto zachovali príkaz Kristov, aby všetko opustili.

Všetko vidia, všetkým závidia.

Ale stoja. Večne stoja.

Voláme ich apostati, dezertéri Kristovi.

Stoja na tvojich cestách, kamenné mílniky.

Špinaví, lebo na nich je špina celého stáda.

A slabí, lebo nemajú sily, aby sa pohly hore, abo dolu.

Sú postrachom pre svet,

lebo i najsvätejšie veci sa im stali bezvýznamnými.

Nikdy nedovia, kam sa ženú tieto stáda.

Nikdy nevedia, kde sa toto všetko skončí. Iba pozerajú,

iba hľadajú.

Nikdy nevkročia do žiadneho kráľovstva.

Ale vo svojom srdci sa sýtia z tohoto špinavého sveta, ktorý odsudzujú.

Volajú sa svätí pretvárači.

Svoje cesty nazvali cestami Božími.

A Boh prechádza po týchto cestách napoludnie ako veľký mrak a tieň, a plače.

A ty sa smeješ.

Zapečatená kniha

Viem, že sa pomíne spravodlivosť tohoto sveta so svojimi talármi, zákonmi a zákonníkmi. Vlastne od nepamäti sa toto všetko miňa a hynie.

Tvoje zákony chradnú ako choré listie. Vo všetkom ľudskom snažení, ktoré cielilo k dobru, nachádzam teba, skrytý červ. Viem, že všetky úsilia a schôdzky čiernych pohlavárov otehotneli Satanom. Tebou.

Vo všetkých ľudských činoch, v zákonodarstve a najmä v správe národov, sa skrývaš ty. Koľko úsilia padlo a koľké tisícročia! Ale kráľovstvo nepadlo. Máme otrokov, katov, martýrov, utrpenia a len málo ľudského života. Ty sám si vyhlásil všetky tieto diela za výborné už pri ich zrode. Lebo si videl ich koniec. Ako velebne sa začína večná obnova v ľudstve, ako uchvacujúco, keď sa človek blíži k človekovi, keď preklial svoje staré hriechy. Pohnutý novými náhľadmi nanovo sa dojme. Spočiatku, ako vždy, je horlivý. Plače nad strašnou ľudskou bolesťou. Ach, tieto krátke a požehnané chvíle, v ktorých si v človekovi spolu s Bohom. Striehneš na korisť. Lebo hneď, len čo človek vykročil z domu, zabúda, že sa ráno modlil, že rozmýšľal a že plakal. A sú i takí, ktorí zostávajú až do smrti verní svojmu poslaniu. Ale ich skutky pre zákrok iných ľudí, pre veľmi smiešne, alebo prefíkané okolnosti sa zvrtnú v opak. Hrozné je proti sebe vystreliť! Márna je tvoja diabolská horlivosť. Odvádzaš ľudí od ľudí a od Boha, a napriek tomu krúžiš okolo Boha ako Zem okolo Slnka. A niet miesta, niet života, z ktorého by nebolo vidieť Boha!

Nepoznám nič špinavejšie ako toto. Toto je tvoje najvynikajúcejšie povolanie, všetko necháš rásť a žiť. Kúkoľ je vždy v pšenici. Nerastie sám. Človek si vystavia dom, obrába roľu, miluje ženu. Dlho, veľmi dlho. A potom jedného dňa nastane nečakaný obrat, výbuch, prach a trosky. A všetko zostane zasypané popolom.

Ja vravím, že potom prídeš ty. Dejiny píšeš skutkami ty. Na všetko narodené a vytvorené udrieš svoju pečať. Mnohí pocítili, v čom je tajomstvo týchto nevysvetliteľných tragédií, ale ty si sa postaral aj o týchto. Vysmiali sa im národy a tak zákonníci v zákonoch uplietli bič pre ľud i pre seba. Ale ja vravím veľmi jasno a neodvolateľne, že táto zapečatená kniha má jediný obsah: TY.

Môžeš ju nechať zatvorenú. Neláka ma. A neprekvapí. Boh ti roztavil oceľ a ty dávaš iba svoju pečať a značku.

Parazit.

A v tomto bolestnom zvižaní ľudstva, ktoré nepozná na konci svoje vlastné činy, píšeš najkrajšie state o kráľovstve Božom.

Intermezzo

Daromky ma rušíš.

Nie, Lucifer, neprestanem. Začali sme celkom svorne. Ale teraz ustavične pociťujem tvoj zásah. Rozhodne toto všetko dopíšem.

A keď nedopíšem ja, dopíšu to silné duše, ktorým som prezradil svoje myšlienky.

Sadol si na môj čas, na moje hodiny a na moje minúty.

Nemôžem si sadnúť a písať o tebe. Posielaš mi rafinovane, ale večne niekoho do cesty.

Prichádzajú samí dobrí ľudia. Vdovy a panny, kňazi, najlepší priatelia, umelci a nenormálni.

Ty dobre vieš, že neodďurím ľudí.

Ale neodďurím ani ideu, ani teba.

Len ich posielať len unavuj moje nervy. Potom mi pridáš ešte ženu a zimu.

Len pridaj.

Prezraď mi však, ktože týmto dobrým ľuďom vnuká, aby prichádzali, aby mi písali, aby ma volali. Prezraď a poďakuj mu.

Rehlím sa nad tvojím dielom,

nad tvojou čiernou milosťou.

Satana stvorím, i keby popadali všetky hviezdy,

lebo musím vyjaviť ukrutné tajomstvo,

že si Naháňač Boží!

Egoista

Keby sa všetko skončilo tak, ako si praješ:

Keby sa všetci tí, ktorých tajne a skryte zvädzaš k sebe, naozaj sa dostali k
TEBE,

keby sa všetci kňazi, svätí, mládenci i devy, starci i ženy, modliaci sa i
hriešnici prepadli do tohoto prázdneho a večného domova,

keby i anjeli Boží, tvoji bratia, hlboko padli k tebe, a keby zbory archanjelov
a nebeských mocností popadali tam, kde si ty,

i vtedy by si ty zostal ty – a taký, aký si!

Altruista

Nikto tak nedožičí človekovi ako ty.

Keď hľadím do zrkadla, to som ja.

Keď sa postavím na tribúnu a na kazateľnicu, to som ja, keď sa postavím do vody a na suchú zem, a kamkoľvek sa postavím, to som ja.

A keď sa modlím k Bohu,

a keď milujem človeka, to som ja.

Stále vychádzam zo seba. Prežívam seba a navečer ako divá zver tiahnem do brlohu, k sebe.

Zatváram brány pred všetkým a všetko stojí pred mojimi bránami a pod mojimi zástavami, lebo ja som ja.

Mám výhovor za všetky moje skutky. Od prvého do posledného dňa. Nedovolím, aby mi niekto niečo pripísal, čo by z mojich skutkov nepatrilo mne. A nepriznám sa, že som si osvojil iné názory, iné myšlienky, skutky a spôsoby.

Som dosť silný.

Vchádzam do sveta, ako do veľkej mlynice, vraciam sa a zatváram brány. Ja.

Nakladám na seba, ako na sedliacky voz ťažké každodenné kamene. Nič nie je iného, všetko je moje.

Potom už nezavriem brány. Nevládzem. Všetko sa hrnie do môjho dvora a všetci ukazujú prstom na teba a volajú nie mojím hlasom: TY.

Ak sa ti podarí, že moje ja ma prerastie, potom už nie som ja, ale ty. Non ego.

Racionalista

Si rektorom všetkých univerzít.
Všetkých ľudí naučili negramotnosti v škole.
Tam ich odniesli a zabili.
Tam vychovali veľké stroje.
Rafinované stroje: racionalistov.
Od Sorbony až po Kamčatku učia rafinovanosť,
učia merať a vážiť,
porovnávať
a pochybovať,
učia veriť a neveriť.
A to všetko preto, lebo na všetko je dôvod,
všetko je premyslené a predtým vymyslené.
Dýka s dvojím ostrím!
A pred Sorbonou sa hrajú deti a vietor.

Pán Rektor, pozor!

Keď sa ja smejem

V tisíciach formách ťa vídam.

Si naivný. Núkaš mi veci ako dieťaťu na dlani.

Hráš sa. Načiahnem svoju ruku a ty odtiahneš.

Ale to stačí. Je predsa známe, že tebe stačí i moje gesto. Pohyb mojej ruky.

Ale ja som už dávno ocenil tvoje veci, ktoré si ukradol. (Teda ani nie tvoje.)

Pripúšťam, že máš ešte veľa špinavých hier, že ešte moju ruku stiahneš k svojej, ale isto viem, že ju tam neponechám.

Jednoducho preto, že ma to nebaví. Z roztopaše.

Je to stále ten istý podfuk: viesť ma nikam!

Nahrádzaš zlato kamením a poriadok chaosom.

Tie podfuky môže postrehnúť aj hlupák, keď zistí, že je nešťastný, či už na tróne alebo pod mostom.

Niekedy sa nahýnam a číham rukou, aby som ti vyhovel, ako vyhovieme naivnému decku.

Ty aj to kvalifikuješ. Pre teba je to plus, čierna nádej, pre mňa mínus.

Uvidíme.

Aká úbohosť, keď ti zostali iba detské hračky!

Miserere mei Deus!

Spomenul som si na päťdesiaty žalm Dávidov. Ako si nahnal do zúfalstva tohoto Božieho muža. Ale preto, že si ho nahnal do postele Chetejky, pomohol si mu vytvoriť najkrajší žalm a vyhnal si z neho légiu zlých duchov. Pošpinil si ho, a preto volal k Bohu a bol belší ako sneh.

Telesnou rozkošou si rozprúdil jeho krv
a on celý svoj život z hriechu obvinil.

Tajne si ukul vraždu v ňom
a on ju v pieseň premenil.

Strašne si ho zvedol, náramne,

hlboko si ho chcel pochovať, preto dnes národy spievajú o jeho vzkriesení.

Zľutoval sa nad ním Boh a dovolil ti, aby si ho hriechom oslávil.

či si niekedy čo i len na okamih pomyslel, aký veľký nepriateľ si sám sebe?

A odvtedy, čo sa toto stalo a on v žalme vypovedal svoju špinu, nevidia v špine teba, ale Boha.

Neviem, kto mi vnuká myšlienku,

že najkrajšie Božie diela tvoríš ty.

Tebe venujem tieto slová ako žalm o tvojej veľkej horlivosti.

Tvoja budúcnosť

Každodenne človek vstáva a vychádza na svoju roľu. Orie a seje. Potom pri súmrakoch sa vracia späť. Doma ho čaká dobytok a deti. Cez celý svoj život odchádza a prichádza, a kým odíde z jedného miesta, na druhom sa mu všetko pokazí. Jeho tvár je tvrdšia ako žulové balvany. Človek trpí od rána až do noci a teší sa ráno, že večer čosi nadobudne. A večer líha so sladkou nádejou: Zčať ráno znovu. Každodenne vchádzajú a vychádzajú ľudia z palácov a z cháj. Vychádzajú slávni profesori a učenci. Všetci pracujú na lepšej budúcnosti. Ale všetci zostávajú tak ako nemé stádo, ktoré sa na nich nemo díva. Nemajú pokrok tak ako ty. Iba večnú a tú istú bolesť a nepokoj. Isteže je rozdielne tvoje utrpenie a utrpenie človeka.

Ale človek sa nakoniec unaví týmto večným chodením a márnym hľadaním. Tvoja chorá horlivosť nakoniec všetko pokazí a ľudia sa pochopia.

Minca má iba dve strany. Nemá význam obracať ju donekonečna. Nič sa už na nej nedá objaviť.

Potom sa otvoria všetky brány a ozvú sa všetky zvony sveta. Ľudia vyjdú zo svojich príbytkov, z väzení a z podzemia. Budú sa valiť zo všetkých strán tejto zeme, z vysokých hôr a z nížin. Na veľkej púšti sa stretnú. Na tejto púšti sa spoja ako veľké a nekonečné more, ktoré pohltí všetku špinu a čistotu. Zďaleka budú previevať vetry a hlas zvonov bude znieť clivo a slávnostne. Budú sa nazývať bratmi a sestrami. A bude to najväčšia slávnosť v histórii ľudstva. Nebude rečníkov a strán a pominú sa otroci a armády. A zvony zďaleka budú znieť a posledné salvy z diel.

Po tomto slávnostnom opojení a nájdení seba sa rozídu späť do svojich hôr a na svoje nížiny.

A začnú novú dobu v histórii ľudstva. Budú mať nový kalendár od tohoto šťastného dňa. Položia vence tým, ktorí zomreli pred blaženým letopočtom.

Potom dni budú plynúť ako doteraz. Všetko bude dokazovať, že ty si zahynul. Človek a zvierka sa upokoja.

Stáda sa ticho budú pásť na paši.

Budú to dlhé, dlhé biele dni. Ľudia budú žiť v svornosti a v bratstve. Ich komory sa naplnia a dvere zostanú otvorené. V noci budú spať na podstienke a posteľ budú čakať na hostí. Splní sa, čo človek osnoval, a o čom sníval, stane sa. A mnohí povedia, že je lepšie tak, je lepšie, že si zahynul. Nastala utrpenia smrť.

V tomto tichu a bieli dňa však nečakane budeš nanovo ožívať.

V poludní, v ktorom ťa nikto nepocíti, budeš si líhať do tieňov k ľuďom spokojným a bez bolesti. Ich bolesti budú také malé, že ich nemenujem bolesťami. A v nádherných ránoch budeš vychádzať do lesov a vstupovať do duší učených pastierov ako mohutná nostalgia. Po mramorových schodoch budeš chodiť do univerzít a škôl a budeš diktovať tichý nepokoj, pochybnosť a bezúčelnosť. Navštívíš maliarov a básnikov, hudobníkov a sochárov a na ich diela napíšeš: Ako dobre nám bolo, keď žilo veľké utrpenie.

Pochodiš znovu po tomto raji, ale nikoho nezvedieš hriechom prvotným. Ty všetko toto vieš.

Vtedy nečakane vstaneš a začneš žiť.

A vtedy sa objaví tvoja pravá tvár. Vtedy pochopia ľudia, že všetko toto strašné utrpenie smerovalo k týmto bielym dňom, k tomuto veľkému šťastiu, ktoré je predzvesťou najväčšieho nepokoja a najväčšej Revolúcie.

Proti komu?

Ty zostávaš skrytý so svojim programom, lebo najťažšie a najslávnejšie dni ťa len čakajú.

Meditácia o bratovi

Bolo horúce poludnie, keď prišiel. Zalieval ho pot a vina. Prešiel po zaprášených cestách. Ľudia sa za ním obzerali a pošuškávali. On šiel svojou vlastnou cestou po rozpálenom prachu. Vedel, že sú aj iné cesty okrem týchto ciest, že okrem XX. storočia je aj XXX. storočie a že prach nie je všedná vec. I to vedel, že cesty sa začínajú až tam, kde sa končia. Šiel svojou cestou, a prišiel.

Nevolali ho márnokratným synom, lebo on stokrát prišiel a stokrát odišiel. Neveril mu už ani vlastný otec, ktorý mu odpustil. A keď ho nepustil viac domov, za čiernych nocí prichádzal nemo so zaviazanými očami a prechádzal popred dom a popri záhradách, v ktorých vyrástol. Zaviazal si oči, aby nevidel dom a tých, ktorí ho vyhнали, aby nevidel, ako si svetlo leží na oknách a hľadá ho noci. Aby nevidel staré košaté stromy a strechu domu otcovho. Horúcu nenávisť cítil k tomuto miestu a k tým ľuďom. Ale nemal ani byť sily.

No sila, ktorú v sebe nemohol potlačiť, ho hnala, a preto prichádzal, stále prichádzal v temných a hlbokých nociach. Vedel, že nikdy nevstúpi do tohoto domu, že ho nenávidí, ale rovnako vedel, že neprestajne bude tu chodievať, neprestajne.

Potom prichádzal ráno a napoludnie. Nedbal na ľudí a na psov. Nenávidel všetkých. I tých, ktorí si zamilovali jeho nevyspytateľný život a jeho nočné obchádzky.

Nikto nepoznal jeho cesty. Iba ľudia si o ňom vyprávali a pošuškávali. Keďže priveľa chodil, niektorí ho prekliali.

Ale on stále prichádza. A keď prichádza, začnú brechať psi a jeho bratia zatvárajú okná drevenou žalúziou.

Nakoniec si všetci zvykli na jeho príchody, prestali si pošuškávať a už ho nepreklínajú.

A takto sa stal ešte opustenejším.

Len akýsi cudzinec prišiel do domu jeho otca a vravel: „Tvoj syn sa večne vracia a večne odchádza. Prečo mu neotvoríš brány, aby mohol slobodne odchádzať a prichádzať do tvojho dvora. Tak ako prichádzajú ľudia, pochlebníci a vtáctvo nebeské.“

A otec otvoril okná, hľadel do noci a vravel: „Keď mi prezradíš, čo volá môjho syna domov a čo ho vzdáľuje, v tú noc mu otvorím brány, do ktorých sa však on nevráti. Viem to.“

A v tú chvíľu práve prechádzal popod okná on.

A cudzinec skríkol: „Brat môj!“

A otec naň hľadel s teplým úžasom.

Mučiacie potešenie

Viem, že ti to nepomôže,
a nechceš, aby ti to pomohlo.
Ale ja predsa s tebou súcitím.
Pretože máš veľký záujem o mňa a o všetkých, neprestávam mať i ja záujem
o teba.
Viem, iste viem, že tento môj záujem ťa len mocne vydráždi k väčšej
nenávisti,
lebo ľútosť nikdy neznášaš.
No vo mne je čosi viac než ľútosť,
pretože pri svojom veľkom Páde
dotkol si sa aj o našu malú zem,
o zem,
ktorú milujem.

Rozlúčka

Mlčíš.

Tvoj úškľabok vraví, že som hovoril naprázdno. Ale ty sa nemôžeš ináč tváriť. Hľaď, ja som ťa predsa pochopil. Tvoj úškľabok je falošný a ja práve v ňom poznávam, že som hovoril pravdu. Ešte ti oznamujem, že sa s tebou nelúčim, lebo ty ostávaš večne s nami. Ale už nikdy sa k tebe nebudem prihovárať a pochybujem, či sa v tomto duchu niekto k tebe vôbec prihovorí.

Neváhal si vo svojej nenávisti navštíviť a pokúšať Syna Božieho na púšti, akože by si nás nechal konať dobro čo i len na okamih! Si pre nás kúzelníkom, ktorý stojí pri strome a kričí, že strom rastie na jeho rozkaz. Si to ty, ktorý si pokúšal aj v raji: Budete ako Boh. Akoby si to vedel, kto je Boh. Práve ty! Ty, kúzelník, ktorý chceš vytvárať v človekovi i vo mne strašnú predstavu: „Boh a ja sme jedno, ja som druhá, odvrátená božia tvár. Božia noc.“

Iba si nepovedal ešte otrasnejšiu a radostnejšiu pravdu, že z tejto tvojej noci je jediný únik do dňa!

Viem, že tento postreh urazí teba a nebude sa páčiť Bohu, ale ste dosť veľkí, aby ste zniesli môj malý blud.

Vita nuova

Keď sa ešte raz vráti prvý deň,
a znovu narastú horné a spodné vody,
a keď sa znovu narodí svetlo,
hviezdy, slnko a noc,
a keď Boh znovu vytvorí svoje zbory
a obkľúči sa anjelmi,
vtedy tam znovu prídeš aj ty.
A keď znovu príde skúška,
potom popadajú všetky hviezdy,
a všetci anjeli
a všetky zbory,
len ty zostaneš jediný a najvernejší
na stráži pri Bohu,
lebo jedine ty
a najviac ty si pochopil,
kto je Boh.

EVANJELIUM
APOŠTOLA JUDÁŠA

MILANOVI KRÁLOVI

PRÍHOVOR A POZDRAV

Toto evanjelium bolo napísané pre tých, ktorým boli málo štyri evanjeliá a ktorí odsudzujú všetkých, iba seba nie.

A hoci svetu sa to bude zdať čudným, no ja, apoštol Judáš Iškariotský, Vám ohlasujem, že Ježiš z Nazareta je skutočný človek a skutočný Boh a že jeho láska sa začína tam, kde sa naša končí. Ja som zmeral blízkosť pri ňom i vzdialenosť odputávania sa od neho. Zažil som viac ako vrtošivý Peter, syn Jonášov, pretože som nestál pri kríži, ale visel na strome a hľadel som priamo do očí najčernejšej noci.

Všetko ľudské snaženie vynášať súd o tom, čo vlastne nepoznáme alebo sa domnievame, že to poznáme, je prisvojovanie si nekonečnej múdrosti božej. Je to odvaha hada z raja: „Budete ako Boh.“

Iba preto si dovoľujem vypovedať, že moja strašná zrada je príliš malá pri veľkosti božieho milosrdenstva a lásky. Pokus človeka premeriavať a vážiť božie činy a dávať im punc konečnej výpovede, sa podobá detskému džavotu.

Tak ako neobrátenec Šavel i ja som si zakladal príliš na sebe. Lež kým Šavla zhodil z koňa Boh, mňa zhodil Satan. Výsledok je naoko rovnaký, ale rozhodujúce bolo, kam šiel on a kam ja, a rozhodujúce bude, kam pôjdeš ty, keď budeš zhodený z koňa. A budeš.

Ja som posledný evanjelista, ktorý spoznal, že bez Ježiša sa život rovná smrti a odísť od neho znamená odísť aj od seba!

Preto ohlasujem všetkým cirkvám a celému ľudstvu: „Zradil som nevinnú krv.“ Lež to, čo vidím a s hrôzou vidím, ma núti pýtať sa: SOM NAOZAJ V TOM IBA JA SÁM? JE NA SVETE IBA JEDEN JEDINÝ JUDÁŠ?

Kafarnaum, Jóm Kippur, v čase Kráľovstva Ježiša z NAZARETA. – ŠALÓM!

I. KAPITOLA

Príchod Ježišov

V čase, keď Ján krstil a učil, prišiel Ježiš z púšte a prehovoril k zástupom. Vtedy zatíchli ľudia a počúvali jeho hlas a pochopili, prečo sú na tomto svete a prečo sú stromy, jazerá a hviezdy.

A keď Ježiš hovoril o bolesti a útrapách človeka, vtedy sa ľuďom začali otvárať oči a všetkým sa zdalo, že vidia. A mnohí z nich volali veľkým hlasom: „Buď požehnaný deň, v ktorom sme počuli tieto slová.“

Ježiš s radosťou chodieval medzi zástupy, lebo miloval ľudí i zvieratá a stretával sa aj s tými, ktorými všetci opovrhovali. Rád sedával v tieni figovníkov a hovoril o kráľovstve božom. Jeho slová mali silu blesku a ozvenu hromov, i keď sa prihováral ľuďom ako matka dieťaťa.

No keď prišla noc, opúšťal tieto zástupy a odchádzal spolu so slnkom na horu modliť sa. Z dolín a od jazier sa tiahli za ním výkriky a prosby o zmilovanie, no on odchádzal na horu modliť sa.

II. KAPITOLA

Ježiš navštíví Judáša

Raz, keď sa zvečerievalo, Ježiš proti svojmu zvyku predčasne opustil zástupy a ponáhľal sa na horu. Zástupom, ktoré sa za ním valili zo všetkých strán, povedal: „Vravím vám, že niekedy treba zanechať všetkých a odísť za jediným človekom.“ A pochopili, že sa Ježiš niekam strojí. I pýtali sa jeho učeníkov, kam odchádza, ale oni im to nevedeli povedať.

Ježiš odišiel na skryté miesto, čakal na noc a modlil sa. Boh rozsypal po nebi hviezdy a Ježiš hľadel na ne a rozprával sa s nimi.

A keď už bola tuhá noc, Ježiš vstal a ponáhľal sa do mesta. Zdalo sa, akoby bol nepokojný. Kráčal kamennou ulicou a hľadel na domy, ktoré si postavili ľudia, a na svetlá v oknách, a bolo mu clivo.

Potom sa priblížil k jednému domu a vošiel. Vo dverách sa však zastavil. V dome pri horiacej svieci stál mladý muž. Ježiš naň hľadel dlho a nemo.

Nato sa svieca v rukách mladého muža začala chvieť a v jeho očiach sa skrýval veľký a neopísateľný strach.

Ježiš bol veľmi pohnutý a mlčal.

Potom pristúpil k nemu Ježiš a povedal: „Prišiel som, lebo si ma čakal. Neprichádzal si k jazerám ani do synagógy počúvať moje slová. Báł si sa, aby sme sa nestretli. Ja ti však vravím: preto som prišiel na tento svet, aby som sa s každým stretol. A nebude na zemi človeka, s ktorým by som sa nestretol.“

A ten muž mlčal.

A keď naň Ježiš dlho hľadel, svieca mu vypadla z rúk a obaja stáli v temnej noci, Ježiš a ten muž.

A obidvaja mlčali.

Potom povedal tento muž Ježišovi: „Pane, viem, čo si mi priniesol. Ja budem prvý, ktorý pocíti ťarchu tohoto daru. A poznám i meno tejto ťarchy... Prijímam tento kríž, ktorý všetci zahodili. Bez neho sa nesplnia Pisma. A ja som v nich iba medzerou medzi slovami.“

I v úplnej tme tento muž zazrel v Ježišových očiach slzy. Hneď nato sa otvorili Ježišove ústa a vraveli slová, ktoré tento muž pochopil, a o ktorých vedia iba nebesá. A i keby som chcel, nedokázal by som ich vypovedať. Bolo to ako sen a ako najhrubšia skutočnosť. Amen.

Potom ešte dlho obaja hľadeli do noci a neskôr Ježiš vyšiel.

Mladý muž stál v dverách a hľadel za odchádzajúcim Ježišom.

Boh pozbieral z neba všetky hviezdy a Ježiš sa cestou rozprával so svojim Otcom.

Tento muž stál v dverách sám a nemal s kým stratiť slovo. A rozhodol sa.

Od tohoto večera chodil s ním tento muž a stal sa jedným z dvanástich učeníkov. Nikto však nevedel, že ho Ježiš navštívil a nikdy o tejto návšteve s ním Ježiš nerozprával. A nenapísali to ani jeho bratia apoštoli.

A tento muž sa menoval Judáš Iškariotský.

III. KAPITOLA

Kto je najväčší v kráľovstve božom?

Keď Ježiš rozprával o kráľovstve božom, jeho duša plesala. A keď sa do samoty utiahol so svojimi učeníkmi, jeho duch bol vo vytržení.

Ale keď sa jeho zrak stretol so zrakom toho učeníka, Ježiš zosmutnel.

Raz napoludnie, keď sa zastavili pri studni, pýtal sa ich Ježiš: „čo myslíte, ktorý z vás bude najväčší v kráľovstve božom?“

Všetci hovorili a všetci ináč, ale každý z nich chcel byť aspoň veľký. Vraveli: „Stále sme s tebou, Pane, akože by sme pri tebe mohli zostať malí!“

Iba ten učeník mlčal.

Ježiš to postrehol a povedal: „Najväčší v kráľovstve božom bude ten, kto najviac miluje Boha, i keď je od neho veľmi vzdialený.“

A všetci sa divili slovám, ktoré povedal: „I keď je od neho veľmi vzdialený.“

Ježiš poznal ich myšlienky, a preto im povedal: „Ešte uplynie veľa času, kým pochopíte, čo je to u Boha ďaleko a čo blízko. Ja sám som i ďaleko i blízko, lebo ja som všade.“

Ten učeník však stál pri studni, hľadel do nej a videl v nej svoju tvár.

IV. KAPITOLA

Chlieb a slovo

Keď jedenásti učeníci chodili s Ježišom, často sa stávalo, že dvanásty odchádzal nakúpiť chlieb a ryby. Takmer vždy vypravili tohoto učeníka, lebo jeho bratia sa nazdávali, že menej pochopil majstrove slová a že sa neveľmi prichýľal k nemu. No on odchádzal ticho a bez slova po zaprášených cestách a uvažoval o Ježišovi, o svojich bratoch a o svojom dome, ktorý zanechal. Akási sila ho ťahala späť k starému životu, ale silnejšie bolo puto, ktoré ho spájalo s majstrom.

Keď sa raz neskoro popoludní vracal s množstvom chleba a rýb, stretol sa s Ježišom a svojimi bratmi a jeden z nich mu vrazil: „Tvoje cesty sú príliš dlhé, či netúžiš byť spolu s majstrom?“

Ale ten učeník bol umorený chôdzou a horúčavou a odvetil: „Chlieb vám nesiem, bratia.“

A Ježiš mu pokynul, aby pristúpil, a povedal: „Bratia, Slovo sa Telom stalo a stane sa vám aj chlebom a vy ho budete rozdávať hladným tohoto sveta. Ak som vám povedal, že som pravdou, tak som rovnako aj chlebom, lebo chlieb v nás udržuje život a tým životom som takisto ja.“

A obďaleč oddychovali aj pastieri, počúvali Ježišove slová a usmievali sa.

V. KAPITOLA

Najväčší hriešnici

Keď sa vracali jeho učeníci, vyprávali mu o svojich cestách a o sile, ktorá ich sprevádzala.

Rozhorčovali sa pred Ježišom nad tými, ktorí neprijali blahozvesť a zatvrdlivo zostávali vo svojich hriechoch. Prosili Ježiša, aby im dal moc presvedčiť týchto nekajúcnikov, a keby i tak odporovali, aby im dal moc zahubiť ich.

Ale Ježiš im povedal: „NAJVÄČŠÍ HRIEŠNICI PRICHÁDZAJÚ KU MNE SAMI.“

VI. KAPITOLA

Iba Boh vidí všetko

Raz, keď Ježiš kázal o chudobe a o kráľovstve božom, boli tam všetci dvanásti. Dychtivo počúvali Ježiša. A ten učeník sedel obďaleč. Ježiš naň obrátil svoje oči a povedal: „Je dobre, keď človek chodí po cestách, lebo len veľmi smelí, silní a opatrní môžu sa pustiť mimo ciest.“

A keď sa blížil večer, vyvolal ich spomedzi zástupu a povedal: „Ulovíme si zopár rýb a pripravíme večeru.“

A keď večerali, Ježiš im rozprával toto podobenstvo: „Istý otec mal viac synov. Keď dorástali, zistil, že jedni sú dobrí a druhí zlí. I pýtal sa otec: Ako sa to len stalo, že synovia moji, ktorí spolu so mnou jedávali a pili, ktorých som rovnako šatil a vychovával, ktorých som učil o Bohu, o cestách dobrých i zlých, sa teraz takto odlišujú?“

A preto v ňom rástla radosť i bolesť.

A keď otec zostarel, rozdal všetko a rovnako svojim synom, dobrým i zlým. I prišli k nemu jeho priatelia a dohovárali mu: čože si to porobil so svojimi synmi? Dobrým i zlým si dal rovnakú časť.

Starec sedel pred dvermi, ohrieval sa na božom slnku a vrazil: „Urobil som to tak preto, lebo všetci sú mojimi synmi.“

A stalo sa, keď ostatní odišli na pole a do obchodov, zostal doma najhorší. Otec cítil, že jeho dni siahajú už len do dvora. Vyšiel von a ohmatával všetky veci, ktoré mal rád, a hladkal zvieratá, lebo bol slepý. Potom zakričal: „Kto z vás je doma, synovia moji?“

Jeho syn to počul, ale neohlásil sa.

Keď otec došiel na miesto, kde syn pracoval, počul, že tam niekto je. I pýtal sa znovu: „Kto z vás je doma, synovia moji?“

Ale syn sa mu neohlásil. Ba keď sa otec celkom priblížil, syn zasyčal: „Odstúp, aby som mohol pracovať,“ a sotil otca.

Otec mu vrazil: „Prečo ma sáčeš, synu, či nevieš, že som slepý?“

A syn ho udrel po tvári.

A starec plakal.

To všetko videl sused, ktorý mal rád slepeho otca, prišiel k nemu a vrazil mu: „Tento syn si zaslúži, aby si ho vydedil, lebo ťa udrel po tvári a zhanobil boží príkaz.“

Ale starec odvetil: „Je to môj syn.“

Otca Boh ešte dlho živil, takže už ani nevidel, ani nepočul. A prišla veľká vojna. Nepriateľ vraždil a búral. Priblížil sa aj k tomuto mestu. Vtedy všetci synovia, ktorých považovali za dobrých, utiekli a starého otca nechali. Vrazili si: „Bol by nám iba na príťaž a jeho krátke dni by zabila dlhá cesta.“

Tu prišiel ten najhorší, uchopil otca a dal sa s ním na útek. A otec nevedel, čo sa deje a nevedel, ktorý zo synov ho to nesie. Keď boli už na vršku, ďaleko od mesta, vtedy si syn odpočinul, podal otcovi chlieb a víno a pobozkal ho na tvár.

A keď hľadel na horiace mesto a na otca, horko plakal...“

Keď im tento príbeh Ježiš vyprával, videl, že tento učeník je veľmi dojatý.

Ježiš mu pokynul, on vstal, rozdal všetkým chlieb a potom odišiel k potoku. Zohol sa a umyl si tvár. A keď sa obrátil, stál pri ňom Ježiš, ktorý

mu povedal: „Najhorší sú tí, ktorí nikdy nepriznajú svoje pohlúdenie a svoj hriech.“

A ten apoštol si to zapamätal. Navždy.

VII. KAPITOLA

Útek od Boha

A keď odišiel tento učeník, Ježiš hľadel do ohňa, ohrieval si ruky a mlčal.

Mesiac stál nad mestom a hľadel do tohoto ohňa a na tieň, ktorý sa od neho odpútal. Ježiš zdvihol svoju hlavu a hľadel na mesto, na mesiac a na ten tieň. Dlho mlčal a bol stiesnený. Jeho tvár horela ohňom. Hľadel priamo, akoby nikoho pri ňom nebolo. Potom sa obrátil k učeníkom a takto im rozprával: „Hľa, koľko ľudí nevidí, že mesiac je nad nami, že záplava hviezd číta meno môjho Otca. Nevidí slnko, svit a poludnie.

Chodíte po tejto zemi, stala sa vaším bohom, ale nemilujete ju. Neviete totiž, že zem je veľký dar, najväčší spomedzi všetkých hviezd, ktorý môj Otec stvoril pre vašu radosť.

Všetci, čo nenávidia Boha, nemilujú ani zem. Pretože zem je pripevnená na Otcovi, rovnako ako slnko, mesiac a hviezdy a každá byť a všetky nebeské mocnosti. Keby môj Otec vzdialil svoju ruku od tohoto všetkého, bolo by po všetkom. Po slnku i po poludní. Ale môj Otec hľadá na nás zo všetkých strán a zo všetkého, čo tu je, a nemôžeme nič vziať a nič zahodiť bez toho, aby sme neprijali alebo neodmietli jeho!

A preto všetci tí, ktorí odchádzajú od Boha, blížia sa k nemu, **LEBO ÚTEK JE NÁVRAT K BOHU!**

Útek od Boha, o ktorom vravia múdri tohoto sveta, je šialenstvom. Nejestvuje.

Prídu dni, keď ja tu už nebudem. A prídu dni, keď nebude zázrakov, ani vyhánania zlých duchov, nebude chrámov, ani kňazov.

Vaše cesty zaveje prach,
a tí, ktorí vám boli najbližší,
vás najskôr zradia.

Ale Boh zostane aj v prachu.

Pamätajte si, kto najviac uteká od Boha,
najskôr sa k nemu vráti.

Ale tieto cesty pozná iba Boh.

Neodsudzujte ani tých,
lebo ich útek je najväčším utrpením!

VIII. KAPITOLA

Evanjelium odpustenia

Toto Evanjelium sa musí oznámiť všetkým ľuďom. Zvešť nekonečného odpustenia. Zvešť o Ježišovi, ktorý si sadal medzi synov dobra i medzi veľkých hriešnikov. Nikto nikdy nevysvetlí toto Ježišovo počínanie. Ježiš sa nikdy a od nikoho neodvrátil. Nebolo človeka, ktorý by bol prekročil jeho trpezlivosť a lásku.

Ježiš však povedal, že tí, ktorých prinesú neskoršie doby, nebudú schopní odpúšťať jeho mierou. Povedal, že vymedzia a vymerajú, čo možno odpustiť a čo nemožno, a kedy je proti Bohu hrešiť ľudské a kedy diabolské. Ježiš, ktorý si sadal aj medzi posadnutých zým duchom, povedal: „Len ľudia merajú, Boh nie.“

Ježiš zlomil všetky hranice a všetky hrádze, ale prišiel človek a vystaval si nové, a keď sa v svojej obmedzenosti zvíjal v biede, napísal na tieto hrádze meno živého Boha, kľakol si pred ne, zatínal päste a preklínal. Nevinil seba, ale Boha. Práve táto nerozumnosť človeka rodí nenapraviteľnosť človeka.

Ktorýsi deň pri Genezaretskom jazere, neďaleko Kafarnauma rozprával o tom Ježiš a povedal: „Keby som nezostal tu natrvalo s vami, musel by som sa znovu narodiť zo ženy, pretože ten, kto nevie odpustiť, nevie ani milovať a kto nevie milovať, ten nevie ani žiť. Lebo život je z Boha a ten život je láska. Ja však tu zostanem s vami a budem vás až do konca sveta priučať, že odpustenie je odstránenie prekážok z cesty, ktorou sa ide k Otcovi. Inú cestu si vybrať nemôžete, lebo inej cesty niet.“

Ten učeník, ktorý nezomrel, svedčí, že božia láska je väčšia ako ľudské pochopy. Hriech nikdy neprerastie božie odpustenie a božie milosrdenstvo. Kvapka sa nikdy nestane morom a pokus prečítať božie úmysly, je poštilosťou.

V tieni kafarnaumských stromov Ježiš tým, čo pochybovali, povedal: „Semenó, ktoré nepadlo na úrodnú pôdu, nenesie žiadnu vinu. A nenesie vinu ani preto, že nesvietilo naň slnko a nepršal dážď. Preto hospodár nespáli malé klasy, ale s láskou ich pohladí, že sú a žijú a že aj z nich bude múka. Aj vy sa chráňte odsudzovať aj najhorších, aby ste sa aj vy nestali najhoršími.“

IX. KAPITOLA

A keďže bratia tohoto učeníka napísali, čo Ježiš konal a učil, všetko od jeho narodenia až po smrť a zmŕtvychvstanie, zostáva ešte vrátiť sa k posledným dňom Ježišovým. Hrôzu týchto dní prežil tento učeník a podobne ju budú prežívať všetci tí, ktorí zradili Boha, lebo tým zradili a zapreli aj seba.

Veľký týždeň

A keď sa naplnil čas, o ktorom povedal Ježiš bolestné veci, stalo sa, že tento učeník sa začal nevýslovne znepokojovať. Chvenie, ktoré mal v noci pri prvom stretnutí s Ježišom, sa rozmáhalo a on slepo, ale isto pociťoval, že sa stanú neslýchané veci.

Bál sa myslieť na to, čo sa v ňom rodilo a nikdy to ani nedomyslel.

Len Ježiš videl túto dušu a celkom ju previdel. Ale nedotkol sa toho učeníka a neublížil mu. Ježiš síce o ňom povedal, že lepšie by bolo bývalo, keby sa tento učeník ani nebol narodil, ale to isté platí o všetkých, ktorí zrádzajú Boha i seba.

Ježiš i naďalej spával pod stromami a učil. A či už hľadel na zástupy, na hviezdy, na učeníkov alebo na deti, vždy videl Otca.

A keď si Ježiš na chvíľku zdriemol, odchádzal tento učeník a blúdil záhradami a mestom. Prichádzal v noci do mesta, ale nenachádzal pokoj. Mesto ho poslalo do poľa a k jazerám. Jazerá ho zas vracali do mesta.

Istú noc, keď sa potuloval po meste, kamenná ulica sa zo spodu pritúlila k nemu a tento učeník sa v nej videl ako v zrkadle. Videl sa, ako kráča a ako sa náhli. Preto spomalil krok. Ale v ulici ako v zrkadle sa odzrkadľovalo všetko. Všetko, čo bolo v ňom, a akási vízia budúcnosti dostávala tu skutočnú podobu. Ulica sa súčasne s ním pohybovala. Ten učeník si s hrôzou uvedomil, že sa k nemu prilepila a že ho nepustí.

Z kamenných domov a okien sa naň dívalo nesmierne množstvo tvári. Veľa, veľa z nich poznal. Boli to tí, čo ešte žili, i tí, čo už pomreli. Všetci naň opovržlivo hľadeli a čosi mu vyčítali. I prebleslo mu hlavou, že je to jeho svedomie. Ale tie tváre a oči boli natoľko živé, že nemohol poprieť ich skutočnosť, a nemohol sa zbaviť ich obviňovania. V bezradnosti sa obzeral na všetky strany.

A tma bola za ním a pred ním.

A bol sám.

Pozrel si na ruky, pohladil si tvár a vravel, že sú čisté. Z okien sa však naň valili hrozivé výkriky a hnev. Zrazu sa z dvoch strán začali domy k sebe približovať a hrozili, že ho rozmliazdia.

V desivom strachu hľadal únik, ale ulica pred ním i za ním sa predĺžila do nekonečna a objavoval sa na nej nesčíselný počet okien, domov a tvári.

Nebolo úniku.

Pustil sa do horúčkovitého behu, ale obidva rady domov sa neodvratne zužovali a tváre v oknách dostávali neprirodzenú veľkosť a des.

Keď ten učeník postrehol, že tieto tváre a domy domysleli to, čo v ňom

rastie a žije, ožil aj jeho duch, a v tichej noci zúfalým hlasom vyčítal týmto tváram všetky ich hriechy a podlosti. Líčil ich životy a ich špinu. Rýchlo a pohotovo.

Pot ho zalieval, ale on bežal, hľadal únik a kričal do noci.

A keď vysilený došiel na koniec mesta, ulica stála nemá a prázdna. Nebolo tvári a obvinení.

Zostal sám a do dvoch dlaní ponoril svoju tvár.

X. KAPITOLA

Ježiš sa zjaví Judášovi

Vtedy sa zjavila pri ňom nejaká postava. Svetlo v jej rukách blikotalo iba na zem. A ten učeník videl iba bosé nohy. Ale keď sa lepšie prizrel, zistil, že postava nemá svetlo, a predsa má ožiarené nohy.

A v tejto tichej noci pocítil na sebe zrak, ktorý ho prenikol raz v inej noci, a spoznal Ježiša. A v strachu vykrikol: „Rabbuni, Majstre!“

Ježiš naň uprene hľadela a nič nevravel.

Napriek tomu ten učeník tvrdí, že počul Ježišov hlas, ktorý mu vravel tajomné a blažené slová.

Ako z mrákoty zaznieval Ježišov hlas, ľúbeznejší ako všetky hlasy milujúceho sveta: „Si posledný, ale nemusíš ním zostať. Keď budeš odchádzať z tohoto sveta, i pre teba budú platiť moje slová: „Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo robia.“ Mnohí sa budú pohoršovať, hlavne tí, ktorí sú teraz prví. Ja ti však hovorím, kto kde bude stáť, nerozhodnú oni, ale ja. Ty si prijal kríž, ktorý všetci zahodili, i ja zahodím ľudské miery, lebo cesty Mesiáša sa nemerajú ľudskými cestami, i keď to, čo chceš urobiť, zatracujem, a tvoje očisťovanie nebude ľahké, ani krátke. Ty si chcel kríž nahradiť zázrakom a mečom, lebo si synom Izraela a nenávidíš pohanských okupantov. Ale ja ti hovorím: Zázraky dáva Boh a vie na čo a kedy. A meč je dvojstranne zaostrený človekom, a napriek tomu je to najslabšia a najneistejšia vec na svete. Zabíja nepriateľa i seba. Ja viem, čo chceš povedať veľkňazovi a rade starších. Rád by si bol, keby sa moja sila spojila s ich silou, aby sme vyhnali pohanov a založili trvalé kráľovstvo Izraela. Ale božie cesty sú iné. Ja som prišiel založiť kráľovstvo, kde je každý kráľom a kde hlavou je jediný a všemohúci Boh, ku ktorému som vás naučil modliť sa ako k Otcovi. Izrael nebude sám a jediný, iba prvý pred mnohými a všetkými, lebo skutočný otec je otcom všetkých. I tvoj najchytřejší zámer je zrnkom piesku na brehu mora. Nebol si a nie si chytřejší ako najchytřejší tohoto sveta. Ale čo je to chytráctvo proti božej múdrosti a proti božiemu poznaniu?“

Ten učeník už nevedel, či je to všetko skutočnosť, alebo sen. Ale už nevedel zastaviť mlynské koleso, ktoré zomieľalo celú príhodu tohoto sveta i jeho.

Prechádzal znovu ulicou, díval sa na domy a do okien, no neukázala sa mu už žiadna tvár a žiadne oči.

Na tejto ulici stál Syn Boží

a syn človeka

a mesto spalo.

XI. KAPITOLA

Judáš a noc

Potom ten učeník odišiel k bráne svojho domu, ústami sa do nej zaľal a zúfalo plakal. Do dvora však nevstúpil.

Jeho dom stál opustený i prišlo mu ho ľúto, lebo bol opustený ako jeho srdce.

Potom sa odlepil od brány a ťažkými krokmi odchádzal znovu cez mesto.

V jeho duši sa zmietali noc a deň. A on čakal, keď sa mal vrátiť, a odvrátil sa, keď mal čakať.

Nikto nemôže odsúdiť tohoto učeníka a túto noc, lebo nikto nevidí v noci a v človekovi všetko, iba Boh.

Tejto noci sa už nevrátil tento učeník k Ježišovi a k svojim bratom. Chodil za múrami mesta i po meste.

A mesto spalo
i apoštoli spali,
len Ježiš bdel
a ten učeník.

XII. KAPITOLA

Judáš a ráno

Keď sa začalo brieždiť tento učeník sedel pod olivami a rosa sa trblietala na ňom i na tráve. Vstal a blížil sa k mestu. A keď sa stretol s ľuďmi, strach sa v ňom pomaly strácal a všetko mu pripadalo ako sen.

Jeho duša začala znovu túžiť po práci a po úspechu. Namiesto osvetlených Ježišových nôh videl slnko. A v hluku ulíc, ktoré ho v noci strašili, stretávali tie isté tváre a oči, no dnes mu nič nevyčítali. Boli to ľudia, ktorí k Ježišovi prichádzali a odchádzali, vracali sa k svojim vášňam a domovom.

Ten učeník stál v meste naplno očarený. Rozsvietili sa mu oči a rozsvietilo sa slnko. Báł sa noci. Nechcel, aby sa vrátila.

I v náhlom rozhodnutí, ktoré prišlo prudko a nečakane, chcel sa zbaviť všetkých nočných chmúr a hrýzavej stiesnenosti. Obrátil sa k ľuďom a k chrámu. S nesmiernou radosťou sa otieral o ľudí, ktorí raz Bohu slúžili a vzápätí ho zneuctovali.

A jeho srdce plesalo, keď videl mýtnikov a kupcov i krámy. A nad tým všetkým svietilo Pánovo slnko.

Natískalo sa mu rozhodnutie, ktovie odkiaľ, že treba skoncovať s jedným a žiť pre druhé. Tu na tomto trhu sa mu zrazu Ježišove reči zdali príliš vzdialené a Ježiš pri svojej zázračnosti mu pripadal nepochopiteľný a slabý. Hovoril o všetkom, ale nič nenarušil. Ponechal všetko, aby zrelo a stlelo. Hovorieval, že všetko má svoj čas, ľudia i hviezdy i ovocie našich skutkov.

Čosi mu šepkalo, že Ježiš zavrhol chrám, kňazov i otcov. Ale v duši vedel, že to nie je tak, lebo Ježiš učil v chráme a vrazil, že prorokov posielal Boh. A vzápätí ho napadla myšlienka, že Ježiš iste sleduje a neschvaľuje jeho skryté zmýšľanie a počínanie. Pripadal si, akoby ho niekto niekde bol vymenil, akoby nebol on sám, ale akási dvojica, akoby sa rozdvojil, a v okamihu ho prepadol strach, že niekto v ňom je, niekto, koho Ježiš poslal a vyhnal do sviň. A náramne sa preľakol. Hrôzy prebdenej noci sa opätovne hlásili.

Tento učeník videl veľa Ježišových zázrakov a často sa mu zdalo, že by ich mal robiť inde a okázalejšie, aby ich videl celý Izrael a jeho vodcovia a kňazi. Ježišov život sa mu zdal ako odpútaný od Izraela, ba často vyvolával dojem všeobecného buriča. Pri svojich zázrakoch však Ježiš spával na kameni, medzi stromami, pod chladným hviezdnatým nebom, nestal sa veľkňazom, ani cisárom. Aké je to kráľovstvo božie, kládol si otázku tento učeník?!

Hneď ju však prerušil a hľadel na velebný chrám. Ó, chrám Izraela! Priblížil sa k nemu a videl veľa kňazov a boží ľud.

I stalo sa, že ho čosi podivne osvietilo, a zlomila sa v ňom skrytá náklonnosť k Ježišovi.

Ten učeník nepochopil, že najväčší zázrak je v tom, že Ježiš spal na kameni, že sa nestal ani veľkňazom, ani cisárom a napokon považoval za veľký zázrak a tajomstvo, že ho Ježiš povolal medzi dvanástich, i keď vedel, kto je kto.

Znovu hľadel na chrám a na ulice a zachcelo sa mu žiť. Ako predtým.

Napil sa vína a vrazil: „Bože, aký krásny je ten chrám a tie kamene, a veľkňazské rúcho a jarmočný hluk.“

A potuloval sa.

XIII. KAPITOLA

Judáš so zákonníkmi

Už sa stmievalo, keď sa ten učeník priblížil k chrámu. Jeden zo zákonníkov mu vravel: „Priveľa ťa vidáme chodievať medzi ľuďom. Tváriš sa ako dezertér, ale si verný sluha. Všetci ste ako váš učiteľ. Iste ťa poslal na výzvedy, čo vraví o ňom ľud, ale najmä kňazi.“

A ten učeník odpovedal: „Je osudom zákonníkov, že sa ponajviac mýlia. Moja tvár a môj príchod nie sú zaznačené vo vašom zákonníku. Ulica má svoje zákony i tí, čo milujú ulicu.“

„Hovoríš ako uličník. Štýl nemáš učiteľov. Si vyučený obchodník a vzbudzuješ dojem klamára,“ odvrával mu zákonník.

„Niekedy sú dojmy pravdivejšie než zákon a poznanie, ale niekedy klamú,“ odvetil ten učeník.

„A nie si hlúpy,“ vravel zákonník, ku ktorému sa priblížili ďalší farizeji a znalci Zákona. „Tvoje reči znejú divne a utajene ako nočné vetry.“

„Mám právo hovoriť ako vy. Mám právo pohybovať sa po tomto meste a hľadiť na chrám Pánov a počúvať vašu múdrosť.“

„Naša múdrosť nie je naša, je od Boha.“

„Božej múdrosti dôverujem.“

„Daj si pozor na reči, jazyk sa ti kľže dvojzmyslom.“

„Môžem hovoriť tak, ako chcem. I tak nikdy nevysvetlíte, prečo som prišiel práve tu a práve teraz.“

„Je predsa napísané v Zákone, prečo a kedy.“

„Je napísané u Boha a iba Boh to chápe.“

„Hľa, ako ho vyškolí nazaretský čarodej.“

„Rozhodne nie je čarodej, pozná zákony lepšie ako vy. Vie, kedy treba orať, siať, pozná čas kvitnutia, hriechu a čistoty, pozná potmehúdstvo a pretváračstvo.“

„Závidíš nám naše poznanie?“

„Vy nemáte žiadne poznanie.“

Zákonníci sa vzrušili svätým hnevom: „Všetko má svoju mieru, i tvoje reči. Hľad, aby si odišiel z mesta prv, než príde do mesta noc.“

„Zavrite brány mesta! Keď ja pôjdem, budú otvorené.“

„Hovoríš ako prorok. I toto si sa naučil. Všetci sa učíte za prorokov. Ale vaše kráľovstvo je na dosah. Zakryjeme ho jednou dlaňou.“

„I slnko sa dá zakryť dlaňou,“ vravel tento učeník.

„Choď už, nahovoril si sa dosýta.“

„Už aj idem. Zaveďte ma k veľkňazovi Kajfášovi.“

XIV. KAPITOLA

Judáš u Kajfáša

Keď tento učeník vstúpil do domu veľkňaza, bol už večer. Sviece horeli a veľkňaz stál nad zvitkom Zákona. Tento učeník odstúpil od dverí a zostal v prítmí. Tí, čo s ním prišli, pristúpili ku veľkňazovi a pozdravili ho. Učeník v prítmí ho nepozdravil.

Veľkňaz sa k nim obrátil a spýtal sa: „čo má znamenať váš príchod?“

A oni odpovedali: „Tento človek mal divné reči a žiadal si byť s tebou. Je jedným z Ježišových učeníkov.“

Kajfáš naň sice hľadel nevrelo, ale v tvári nemohol skryť zvedavosť. Povedal: „Vystúp na svetlo a vrav.“

A ten učeník odpovedal: „Viem vravieť i v prítmí, ba i vo tme.“

„Nuž vrav!“

„Chcem, aby sme tu boli len dvaja.“

Veľkňaz pokynul a všetci vyšli. Ten učeník však postrehol, že všetci načúvajú za dverami.

Veľkňaz mu vravel: „Prišiel si ako jeho posol s odkazom? Neprijímam jeho poslov, ani odkazy. Ani mu nemám čo odpovedať.“

„On nikdy k vám neposielal poslov, ani odkazy. S nikým sa nehandrkoval o nič. Ani s tebou ani so mnou.“

„Stojíš pred veľkňazom, skrát svoju reč a vrav, prečo si prišiel. Keď zistím, že si bezočivo predstúpil pred moju tvár, aby si vyznával Ježiša, stane sa, ako si zaslúžiš.“

„Je divné, že slobodu, ktorú Boh dal človekovi, človek zabíja.“

„Nechápem, čo vravíš a na čo mieriš?“

„Myslím na to, ako sa to stalo, že teba Boh vyvolil za veľkňaza a súčasne dovolil, aby bol niekto verejným hriešnikom.“

„Nebudem ti odpovedať. Sú veci, na ktoré sa neodpovedá. A sú veci, na ktoré sa ani nepýtame.“

„Prečo ste bezmocní proti Ježišovi?“

„Nedovolím takto hovoriť o veci!“

„Vy nič nedovoliťe, vy máte iba veľkú žiarlivosť a bojíte sa o Boha. Vy kňazi a ty, veľkňaz! A Ježiš objavuje Boha v mýtnikoch a hriešnikoch.“

„Mlč, ty nedouk!“ – zasyčal veľkňaz.

„Prišiel som vám povedať, že Ježiš ukázal Boha tam, kde ste ho nikdy nehľadali, a kde podľa vás ani nebol. Chodí z domu do domu, do dvorov a k jazerám, na more a na púšť a ukazuje: Tu je Boh. A všade sa zjavuje Boh a ľud ho vidí. Ale neprichádza nikdy k vám a nič od vás neprosí. Neštve proti vám, ale vás odhaľuje a prechádza popri vás, akoby vás ani nebolo.“

„Vieme, odkiaľ sme my a odkiaľ je on,“ odvetil veľkňaz.

„Vy práve to neviete. Nepoznáte silu tohoto muža a proroka. Aj naši najväčší proroci sú v porovnaní s ním iba služobníčkovia. Boh neposlal na svet väčšieho muža, ako je tento.“

Tu je čas skončiť s farizejstvom, s pohanským smilstvom a nastolíť kráľovstvo Izraela. Tu je čas vyhnať rímskych psov za more. Ten, čo utišil more a vzkriesil mŕtveho, je práve ten, koho čakáme. Ja som svedkom týchto činov! Vy ste však ako človek, čo sa topí, ale na loď nenastúpi. Vy čakáte, že vám kráľovstvo božie spadne rovno z neba. Písmo jasne hovorí, že zem sa

musí otvoriť nebu. Vy ste však túto zem zamkli kľúčom spolupráce s bezbožníkmi a pohanmi. Stojíte a čakáte, a tých, čo sa činia, vyhlasujete za nepriateľov. Veď Boh sa zjavoval a hovoril ústami prorokov a božích mužov, ktorí boli prostými ľuďmi...”

„Čuš a nepočaj, lebo ťa dám vyviešť. Hádam len nepovažuješ aj seba za proroka?!”

„Prorokom nie som, ale hovorím pravdu,“ povedal ten učeník, a pokračoval: „Nie, neodídem, musím to dokončiť. Nie je to iba moja vec, ale hlavne vaša a celého Izraela. Boh vás väčšinou obchádzal a napomínal vás. I ja vás dnes napomínam. Vravím, že nebo zostúpilo, ale zem ho neprijala. Ani vy ho neprijímate.“

„Mlč, ty táraj,“ zvriskol Kajfáš.

„Ja vám ho odovzdám, aby ste vedeli, že vravím pravdu. Ja ho spojím s vami, i keď to nechce on, ani vy. Tu je čas, teraz sa naplnili Pisma. Ak nespojíte zázrak s mečom, stanú sa strašné veci a nebudete tu ani vy, ani ja, ako to jasne povedal Nazaretský.“

Veľkňaz by bol umlčal tohoto učeníka, ale bál sa jeho tváre, ktorá prezrádzala, že ešte nepovedal všetko.

„Na čo čakať! čakanie je smrť! Nie je múdrosť!“ – ostro odpovedal tento učeník. Potom vystúpil z tieňa a pohol sa ťažkým krokom. Blížil sa k rozožatým sviecam.

Veľkňaz cúvol, lebo sa bál jeho hlasu a jeho tváre. Ešte nestál pred ním takýto človek.

Ten učeník pristúpil k svietniku, desivo sa zahľadel na veľkňaza, potom zdvihol ruku a zhasil sviece.

Veľkňaz však i v tejto tme videl tvár tohoto učeníka. Bola to však celkom iná tvár. I veľmi vykrikol.

A učeník mu vravel: „Alebo vy, alebo Ježiš!“ A prevrátil svietnik i sviece.

Nato sa dvere otvorili a mnoho rúk uchopilo tohoto učeníka. V izbe bola ešte tma a v nej zaznel Kajfášov hlas: „Pusťte ho, nech odíde!“

A tento učeník vyšiel do noci.

XV. KAPITOLA

Judáš sa stretne s Ježišom

Tento učeník opäť prechádzal mestom. Noc visela nad strechami a nad jeho dušou. Nad chrámom bolo vidieť dve hviezdy. Pohliadol na ne a vravel si: „Jedna zhasne.“

Potom sa obrátil opačným smerom a nechal sa niesť nohám a potrhaným myšlienkam, ktoré sa zavše vracali. Keď dochádzal na koniec mesta, oprel sa o kamennú bránu a bez akejkoľvek úvahy vyslovil nahlas slová, ktorých sa sám zľakol: „Pane, prečo dovoľíš, aby bol človek zatratený?“ Zdalo sa mu, že všetko je vystavané z kameňa ako táto brána, že všetko ženie človeka pomaly, iste a nevyspytateľne od seba, že sa opustenie spúšťa na človeka strašnejšie ako more a noc. A človek musí, musí utonúť.

Niekoľko má otca, matku a všetkých. Všetko ospravedlnia, i jeho hriechy. Niekoľko je sám, a ani sám pred sebou sa nevie ospravedlniť. Pološepky si to vravel a prišiel do záhrady Getsemani.

Chodil po známych chodníkoch a v známych stromoradiach. A práve keď sa chcel vrátiť, neďaleko pred sebou zbadal človeka. Priblížil sa a videl, že je to Ježiš. Modlil sa.

Oprel sa o strom a hľadel na Ježiša a pocítil úžasnú opustenosť a súčasne jedinú nádej uniknúť jej.

Dlho takto boli.

Ježiš ležal a ten učeník stál.

Noc zastala a hľadela na nich.

Potom sa Ježiš zdvihol a pohlol sa k nemu. Vravel mu: „Priateľu, dovoľ, aby som sa za teba pomodlil.“

„Stále si to robil, Pane,“ odpovedal tento učeník.

A Ježiš sa modlil: „Otče, jedni si zabijajú duše z nevedomosti, iní zo zlomyseľnosti, iní zasa z nevyspytateľnosti. Za týchto najviac prosím. Otče, ty najlepšie vieš, že tí čo Ťa veľmi urazili a čo Ťa opustili, dvojnásobne sa k tebe ženú. Daj i tým, ktorí prídu poslední a v poslednú noc, uzrieť tvoje kráľovstvo. Daj nádej aj synom zatratenia, lebo i oni v pomýlenosti hľadajú pravdu.“

Ešte sa Ježiš dlho a potichu modlil.

Tento učeník potom ležal na tvári, a keď vstal, Ježiš ho pobozkal. Potom sa obaja vzdialili.

A učeníci spali.

XVI. KAPITOLA

Posledná večera

Nadišiel deň nekvasených chlebov.

Boh rozsypal nad mesto hviezdy ako morský piesok a večer, ktorý prichádzal z púšte a od mora, Boh odel sviatkom. Ľudia ho čakali. Otvárali svoje srdcia a zatvárali brány. A keď všetci boli pripravení, prechádzal Boh ulicami mesta a prišiel až do domu, kde večeral Ježiš.

Boli s ním dvanásť. Prišiel i ten učeník. Prv než vstúpil, hľadel cez okno a videl Ježiša a bratov. A vravel si: „Nikdy s ním už nebudem večerať.“ A jeho srdce bolo nesmierne pohnuté. Ale čo sa malo stať, nemal už sily zastaviť. Jeho pokus spojiť zázrak s mečom, tu pod týmito oknami strácal akúkoľvek váhu.

Prisadol si k stolu a stále neveril, že s ním večerá naposledy. Slepňala v ňom akási nádej, že udalosti večera sa vyvinú podľa jeho predstáv.

Pocítil na sebe nemú výčitku bratov, ktorú už dávno znášal, a kradmo sa mu prekĺzla srdcom radosť, že sa im dnes trpko odplatí. A túto radosť nemohol zadržieť.

No keď sa večera chýlila ku koncu, pocítil tento učeník nesmiernu váhu a silu toho, čo začal. Jeho čas sa blížil a vedel, že nič ho už nezastaví, a zdalo sa mu, že to ani nerobí on, ale že to musí urobiť. Báľ sa toho i čakal to.

Mimoriadne naň zapôsobili Ježišove slová pri rozdávaní chleba a vína. Zdalo sa mu, akoby bol Ježiš silne vydýchol a všetci okolo stola boli ožiarení zvláštnym svetlom a pripomínali postavy, o ktorých hovorili Peter, Jakub a Ján, keď boli s Majstrom na hore Tábor.

Vravel si: „Ešte dnes musím ísť do tejto záhrady.“ A pritom ho lapila bezútešnosť, takže si povedal: „Lepšie by bolo, keby som sa nebol narodil. Keby som nebol.“

Kei vyšiel, upieral zrak na chrámové veže, ale nič nevidel. Bola noc. Do ticha tejto noci šepotal: „Ach, stáť tak na veži, alebo byť na trhu a predávať olivový olej, mať domec na konci mesta a pokoj, pokoj!“

V duši súčasne pocítil nesmiernu radosť, že poznal Ježiša, a nesmiernu bolesť, a cítil, že toto všetko sa stáva mimo neho.

A pretože nebol tupý proti tomu, čo sa malo stať, otupel.

XVII. KAPITOLA

Ježiš v záhrade Getsemani

Svetlá v oknách zhasínali.

Ježiš sa pobral s učeníkmi do záhrady Getsemani.

Všetko vedel. Ale odišiel modliť sa.

Chcel vidieť mesto,

hviezdy

a ľudí v noci.

Okolo Ježiša sa rozložil sviatok. A rástla jeho bolesť.

Prišiel na miesto, kde sa spolu modlil s týmto učeníkom. Padol pod stromom na tvár a modlil sa.

Sám.

Vedel, že jeho učeníci sa až neskôr budú vedieť modliť, keď im zošle svojho Ducha. Ale ani vtedy jeho cesty nebudú ich cestami.

Ježiš pociťoval úžasnú opustenosť a spomenul si i na tohoto učeníka a na noc, keď od neho odchádzal. Z úst sa mu vydral vzdych: „čo je strašnejšie, keď opustí Boh človeka, alebo človek Boha?“

On poznal zmysel týchto slov, a predsa mu tvár zalial krvavý pot.

Strom, pod ktorým sa Ježiš modlil, vyschol a jeho lístie opadalo. Je strašné byť človekom a vidieť všetko, čo sa má stať. Je to neznesiteľná ťarcha.

Ale Syn človeka vedel a videl všetko a jeho bolesť bola nad každú bolesť.

A strom vyschol a jeho lístie opadalo.

XVIII. KAPITOLA

Satan pokúša Ježiša

Vtedy prišiel od púšte dlhý Tieň, prešiel mestom a prišiel do záhrady Getsemani.

Zastal pri Ježišovi a hľadel na jeho bolesť. V jeho očiach, ktoré svietili ako oči dravých zvierat na púšti, sa zjavila čudná a zlomyseľná radosť.

Potom sa ozval a zasyčal: „Toto som ti pripravil ja, aby si sa zložil na kolená. Vedel som že raz musíš predom mnou padnúť na kolená, lebo si človek.“

„Len chvíľku ešte počkaj a uveríš, čomu si neveril,“ odpovedal mu Ježiš.

„Budem tu bdieť nad tebou, lebo ťa opustili tvoji anjeli i ľudia.“ A s nenávisťou hľadel na Ježišovu bolesť.

A keď sa Ježiš vzdialil a o chvíľu znovu vrátil na to miesto, znovu sa ozval Tieň: „Nevyzval som ťa a klaniaš sa mi, lebo tento zázrak je môj zázrak, zázrak zrady.“

Ježiš mu odvetil: „Toto je tvoj najstrašnejší omyl.“ A ešte mu vrazil: „Táto noc je tvojou poslednou veľkou nocou. Ja v tvojej blízkosti a pri tvojich nohách som padol na tvár pred svojim Otcom. Teraz pochodíš horšie ako u Jóba.“

Vtedy sa osvietila záhrada a prišli tí, čo nenávideli Ježiša, a s nimi i ten učeník, všetko tak, ako to napísali evanjelisti.

A ten Tieň sa strácal a premieňal sa na svetlo fakiel. Potom pristúpil k Ježišovi a pobožkal ho.

A TEN TIEŇ BOL SATAN.

XIX. KAPITOLA

Judášovo utrpenie

A keď prešla noc a nadišlo poludnie, Ježiša odsúdili na smrť.

A tento učeník celú noc nespál. A pocítil ťarchu kríža, ktorý všetci zahodili. Rozpamätal sa na noc, keď ho Ježiš po prvýkrát navštívil, a na všetky dni, ktoré s ním strávil.

Celé mesto bolo pobúrené a on prechádzal pomedzi ľud a pomedzi domy zmätený a chvejúci sa.

Keď prechádzal popri Pilátovom paláci, zástup hlasite reval: „Ukrižuj ho!“ Bol to ľud, ktorý chodil do chrámu, svätil soboty, predával cibuľu a olivový olej a počúval Kristove blahoslavenstvá na hore.

Mesiášov ľud.

Ten učeník zastal v dave a práve vtedy vyvádzali Ježiša v šarlátovom plášti. Bože, bol zbičovaný na nepoznanie a na hlave mal trňový veniec.

Ten učeník skamenel. Všetky jeho predstavy o kráľovstve Izraela sa tu topili v Majstrovej krvi.

„Len včera som s ním večeral.“

A v tomto veľkom zástupe ho našli Ježišove oči a nič mu nevyčítali, ale mu čosi vraveli, a ten učeník to pochopil.

No Ježiš sa nadmieru dlho díval na jedno miesto v dave a nespúšťal z tohoto miesta oči. Vojaci ho sácali a násilím vliekli so sebou.

I obzrel sa ten učeník a pri ňom stála JEŽIŠOVA MATKA.

XX. KAPITOLA

Utíšenie

Potom ten učeník blúdil po včetských uliciach a všade sa stretával s nepokojom, ktorý hovoril o Ježišovi.

Jeho však nikto nespomenul. Nechválili ho, nehanili, nepreklínali.

On nebol.

Nejestvoval.

Bolelo ho to.

Ježiš žije a bude žiť, i keď zomrie.

Potom sa vrátil do záhrady Getsemani.

Umyl si ruky v potoku Cedron a hľadel do vody a videl tam svoju tvár. Z rúk a dolu tvárou mu stekala voda a pomyslel si na Ježišovu tvár u Piláta.

Prišiel pod strom, kde sa Ježiš naposledy modlil, padol na tvár a cítil nesmiernu hrôzu a opustenosť. Zmietal sa v bolesti a zúfalstve. Bol presvedčený, že to, čo vykonal, sa nedá odčiniť, ani odpustiť. A to ho doslova prikovalo k zemi.

V akýchsi mrákotách sa mu zdalo, že ho ktosi obrovskou rýchlosťou prenáša do iných dôb, do budúcnosti medzi ľuďmi, ktorých nikdy nevidel, ani nepoznal. Potom sa odrazu videl pred vladárovou budovou a videl, ako ho uchopuje tento neznámy rozbesnený dav, ako ho sáče k Ježišovi. A spoznal, že sú to synovia tých, ktorým on vydal Ježiša.

I uchopili toho učeníka, bili ho po tvári a pľuli naň. Všetci naň ukazovali a kričali: „Judáš, zradca, ukrižuj ho!“

Potom sa tento dav ako na rozkaz rozostúpil a ten učeník videl, ako mu Ježiš prichádza v ústrety a vedie ho na kamenné nádvorie. Potom si sadá na vladárov stolec, kde niekedy sedel Pilát, a ide súdiť tohoto učeníka.

Dav neprestával kričať: „Judáš, zradca! Ukrižuj ho!“

A Ježiš zdvíha svoju ruku a vraví: „Choď, odpúšťa sa ti tvoj strašný hriech.“

A dav kričí: „Nie si Synom Božím, lebo si prepustil vraha vlastného života!“

A Ježiš odpovedá: „Či nemám moc odpustiť i najväčšiemu hriešnikovi, a to tým skôr, že ma zradil iba raz? On sa obesil z ľútosti, lebo najhlbšie pochopil svoju vinu. Vina ho zabila. On ma miloval viac ako vy, i keď ním všetci opovrhujete.“

Tento učeník sa ešte väčšmi zhrozil týchto videní a slov, ale omračujúce výjavy pokračovali.

I prišli veľkňazi, kňazi, zákonníci, ktorých on ešte nepoznal, obstúpili Ježiša a radili mu, aby Judáša zatratil.

Ale Ježiš vravel: „Vy všetci ste ma prosili a neprestajne prosíte vo svojich modlitbách, aby som vám odňal kríž. Tento učeník bol jediný, ktorý si pýtal kríž, lebo pochopil, čo je to kríž. Neuniesol však jeho ťarchu, lebo ju chcel niesť sám a podľa svojho.“

Potom prišli vojaci, zdrapili súdnu stolicu, polámali ju na kusy a rozhadzovali medzi ľud. A ľud si z nej zbieral úlomky.

Nato sa Ježiš zohol, zodvihol akýsi zvitok a hodil ho takisto medzi ľud. A na zvitku bolo napísané: Čo je pravda?

Za tým vyšla Pilátova žena, ktorá sa rozišla v ten deň s Pilátom, a liala vodu na Ježišove nohy.

Ježiš stál na okraji nádvoría a vrazil zástupu: „Odídte odtiaľto, lebo vám toto nádvorie môže niečo pripomínať.“

A hľa, z chrámu sa kotúľalo 30 zlatých kruhov a zastavili sa na vršku Golgota a z každého kruhu vystúpil anjel a sňali Ježiša z kríža.

Ďalej ten učeník videl, ako Ježiš prešiel mestom a presunul sa na horu, kde vyhlásil osem blahoslavenstiev, a vrazil: „Beda vám, ktorí ste prekliali tohoto učeníka veľkého poblúdenia, ale aj pokánia, lebo vy ma denne zrádzate a nikto z vás sa neobesil. Môj je súd a moje zľutovanie. Vaša ľútosť je často iba strachom a neistotou. Ste horší ako tento učeník! Neviete odpúšťať, i keď mnohí chodíte so mnou. Len nedávno ste spolu s Pilátom odsúdili mňa. Teraz bezo mňa odsudzujete Judáša. Čo je teda pravda? A ja vám hovorím, ako som vám to už viackrát povedal, pravda som ja.“

Vtedy celý zástup prosil Ježiša, aby odišiel z ich kraja a aby im nechal ich pokoj.

Nečakane sa však strhol prudký vietor a hnal tieto zástupy ďaleko od Ježiša a Ježiš ich požehnával. A ten učeník to všetko pozoroval ako z úkrytu a nevedel, či žije a či zomrel, a váha jeho činu mu pripadala väčšia a ťažšia ako kamene jeruzalemského chrámu.

A bolo popoludnie 14. Nisana.

Na kríži visel Syn Boží
a na strome syn človeka
a Ktosi pri ňom stál.

Epilóg a rozlúčenie

Na záver tohto Evanjelia musím odhaliť pravdu, že tým učeníkom som ja, Judáš Iškariotský, a že posledná kapitola tohoto Evanjelia je víziou, v ktorej som spatril ľudsky povedané, absurdnosť môjho hriechu a ničoty a „absurdnosť“ lásky Boha.

Nikto z ľudského pokolenia nebol vysunutý nad priepasť tajomstva Dobra a Zla natoľko ako ja. Nikto okrem diabla nebol vystavený pokušeniu tak ako ja. Nikto nemal bližšie a väčšie dôkazy o Dobru ako ja. Nikto neurobil takú nenapraviteľnú chybu ako ja, ale nikto sa neotrel tak intenzívne o tajomstvo odpúšťania ako ja.

Ako blesky z neba sa cezo mňa prehnali Svetlo a Tma, Boh a Satan. Rukami som sa dotýkal toho, ktorý jedine bol schopný odpovedať na otázky nevyspytateľnosti a tajomstiev. Moje posledné chvíle v tomto živote boli zápasom človeka zatrateného a nad priepasťou omilosteného. Kto to môže pochopiť, nech to pochopí.

Dopísané na Hore blahoslavenstiev po stretnutí sa s kajúcim lotrom.

MARANA THA – ŠALÓM

Očami ticha rozpoznať tú tvár Mága

Ak ste práve dočítali túto knihu, skúste sa zahľadieť do kresla pred sebou...Nesedí v ňom večný zlý Mág? Nikdy ste ho za tie desaťtisíce dní a nocí svojho života nevideli, nestretli, nepocítili...? Azda aj vás vedecky presvedčili, že neexistuje? Práve v tom je tragédia každého z nás i súčasného ľudstva, že pričasto konáme podľa réžie tohto Mága, majstra-diabla a pritom popierame jeho existenciu. Lavína mocenských intríg okolo nás je toho neklamným dôkazom. Kvôli nám, aj kvôli sebe, sa odvážil básnik Jozef Tóth, ako azda nikto iný, poodhaliť závoj existencie diabla a vstúpiť do jeho blízkosti, na dosah spaľujúcich plameňov... „Prichádzam k tebe... najmä preto, že ťa dnes popierajú s väčším úškľabkom ako Boha“ (str. 11). Autor mohol podstúpiť túto skúšku ako Jób len vďaka tomu, že Boh si bol istý jeho vierou. Bol si istý, že keď básnik stratí všetky veci života a očami ticha zazrie v sebe už len diabla a Jeho ako nerozlučnú dvojicu, že rozpozna ich tváre, aj keď ich nikdy nevidel.

Známa osobnosť českej literatúry prof. Václav Černý v liste Milanovi Královi (jemu básnik venuje 2. skladbu tejto zbierky) v roku 1956 o týchto Tóthových skladbách napísal: „Vo svetovej literatúre som sa s podobným žánrom nestretol. Pripomína mi to mystikov 13. storočia a F. M. Dostojevského.“ Bol rok 1956. Kde bola vtedy Európa, kde Slovensko, kde naša poézia? Studená vojna, krvavé jatky, dlhोčizné zoznamy obetí komunizmu, ódická tvorba Kostru, Lajčiaka, Horova i katolíckeho kňaza P. G. Hlbinu. A tridsaťročný básnik J. Tóth sotva ukončil štvorročný pobyt na čiernej univerzite PTP, prichádza s originálnymi skladbami o diablove a Judášovi, teda s filozofickým či evanjeliovým traktátom o najkrajnejšej polohe ľudskej existencie, vrcholnej podobe zla. Naozaj, ako sa vzala tá hĺbka videnia mystikov v diele tridsaťročného básnika? Či teda naozaj neplatí básnikove „najkrajšie Božie diela tvoríš ty“ (diabol, str. 51)? Pri oslave básnikovho strieborného kňazského jubilea v r. 1994 básnik vo svojej homílii tisíciam prítomným mohol oznámiť, že v päťdesiatych rokoch „diabol nás chcel rozprášiť a vlastne nás rozosial, do väznic, baní, pracovných táborov... A my sme evanjelizovali...“ Možno aj tu je čiastočne odpoveď na mystickú hĺbku jeho poézie, na to osobité videnie diabla vo veciach, udalostiach, v každom z nás a tak blízko pri Bohu. „Na všetko narodené a vytvorené udrieš svoju pečať. ... A v tomto bolestnom zvižaní ľudstva, ktoré nepozná na konci svojej vlastnej činy, píšeš najkrajšie state o kráľovstve Božom.“ (str. 45)

Filozofický pohľad na existenciu zla, prítomnosť diabla v dejinnom kolobehu i jeho vzťah k Bohu vystrieda v skladbe „Evanjelium apoštola Judáša“ osobné svedectvo človeka, ktorý bol z ľudského pokolenia najviac „vysunutý nad priepasť tajomstva Dobra a Zla“. Sotva existuje v literatúre účinnejšia, pôsobivejšia a vnímavejšia forma pre etické posolstvo, ako je evanjeliova. Básnik po nej odvážne siahol a brilantne sa jej zmocnil, aby nám odhalil vnútorný svet človeka, ktorého ťarcha činu bola „väčšia a ťažšia ako kamene jeruzalemského chrámu“, a ktorý v zápase o svoje omilostenie nad priepasťou zatratenia chce vydať svedectvo o nekonečnom božom milosrdenstve. Akoby tým chcel umocniť posolstvo dobrej zvesti zo štyroch kanonických evanjélií.

Ak po štyridsiatich rokoch od svojho vzniku tieto 2 skladby básnika Jozefa Tótha po prvýkrát sa dostanú k čitateľom, nemôžem ako vydavateľ nevnímať isté paralely medzi autorom, dielom a dobou. Ako dobré víno s vyšším

ročníkom pri degustácii viac poodhalí svoju opojnosť, aj tieto verše museli prijať tento údel. V čase, keď vznikli, sotva by ich prijalo ateizmom poprerastané slovenské prostredie a v Cirkvi by bol možno vzišiel ne jeden inkvizičný hlas.

Museli však vyrásť morové stĺpy na námestiach v roku 1989, museli však jarné vody 2. vatikanského koncilu rozliať sa po krajinách, aby sme opäť nanovo mohli vnímať život a jeho hodnoty. Ak sme už presýtení písmen z abecedy podnikania, trhovej ekonomiky, demokracie, skúsme si pri týchto básnických skladbách Jozefa Tótha vyskladať aspoň tri písmena hodnotovej abecedy života – B oh, d iabol, e vanjelium ... alebo i ďalšie: l áska, ... m ilosrdenstvo, ... v ečnosť... Kiežby ste zacítili opojnosť veršov básnika Jozefa Tótha ako najlepší degustátori vín.

Veď štyridsať rokov trvala ich cesta k nám a my sme, zdá sa ešte len na počiatku nášho spoločenského putovania, možno tiež štyridsaťročného, k obrazu človeka, ktorého diabol ťahá opačným smerom...

Aj keď do toho istého mesta.

Blažej Krasnovský